

Staromestský kuriér

NOVINY PRE STAROMEŠŤANOV A NÁVŠTEVNÍKOV STARÉHO MESTA

40 500 výtlačkov

www.staromestskykurier.sk

ZADARMO

**Ilegálny výrub
parčíka na Belo-
potockého ulici**

str. 2

**Kultúra
cestovania na
bode mrazu**

str. 5

**Mesto záchytku
potrebuje**

str. 6

STAROMEŠŤANIA BY MALI PARKOVAŤ ZA VÝHODNEJŠIE CENY

Parkovanie v Starom Meste nie je téma týkajúca sa len politikov, ktorí o nej nakoniec rozhodnú, ale každého Staromešťana, Bratislavčana, ale aj návštevníka hlavného mesta. Keďže Staré Mesto ide meniť parkovacie a s častí aj dopravnú politiku, pozvalo občanov na verejné zhromaždenie, kde mohli vysloviť svoj názor.

Na stránkach Starého Mesta bol počas uplynulých týždňov dispozícií materiál, nie definitívny návrh, ku ktorému sa mohli občania vyjadriť. Na stredajšie zasadnutie 8. októbra prišlo niekoľko desiatok ľudí. Verejnú rozpravu otvoril starosta mestskej časti Bratislava-Staré Mesto Andrej Petrek: „Chceme vytvoriť lepšie podmienky pre parkovanie v Starom Meste a poviem to rovno, lepšie podmienky hlavne pre Staromešťanov.“

Najdiskutovanejšími časťami materiálu bolo zrušenie stĺpikov na parkoviskách, a teda zrušenie dlhodobo prenájomných parkovacích boxov, zavedenie evidenčných kariet pre obyvateľov Starého Mesta a zvýšenie parkovného. Množstvo občanov, ktorí sa prihlásili o slovo kritizovali komplikovanosť predkladaného dokumentu,

množstvo „chytákov“, ktoré sa v ňom nachádzajú, ale hlavne fakt, že to nie je definitívny dokument. Andrej Petrek sa snažil zhromaždeniu vysvetliť, že do definitívnej verzie by už nemohli zasahovať, a preto predkladá

podklady, ktoré môžu byť vydiskutované. V zhromaždení sa nachádzali aj niektorí staromestskí poslanci, oni sú tí, ktorí v konečnom dôsledku rozhodnú, čo bude v materiáloch schválené. Jeden z občanov navrhol, aby Staro-

mešťania nehladeli na dokument, ale aby oni sami vystavali nové podklady k parkovacej politike na prerokovanie poslancami. Starosta na margo návrhu občana povedal: „Dokumenty navrhujú a schvaľujú poslanci, môžete však

predniesť svoj návrh, a ak si ho niektorý poslanec osvojí, môže zaň hlasovať.“

(pokračovanie na str. 3)

SVETOVÝ ANATOLIJ KARPOV A ČOKOLÁDOVÉ FIGÚRKY

Staré Mesto zažilo hru kráľov, tentokrát tých šachových. Počas uplynulého víkend sa v priestoroch Art Hotel William a Central Passage stretlo vyše štyridsať top manažérov z Čiech a Slovenska vo vzájomných šachových partiách v rámci podujatia JENEWEIN CHESS MATCH, ktoré svojou návštevou poctil aj ruský šachový veľmajster Anatolij Karpov.

Karpov, ktorý vyhral najviac turnajov v šachovej

histórii, v piatok súťaž otvoril a v sobotu odovzdal aj putovnú cenu víťazom, ktorej autorom je maliar Daniel Brunovský a predstavuje sošku v tvare šachovej konskej hlavy. Ruský veľmajster v sobotu absolvoval aj prehliadku mesta, ktorá odštartovala prehliadkou mesta známym Prešporáčikom. Podujatie malo aj charitatívny podtón, keď za každý ťah v zápase slovenských a českých manažérov išlo 50 Sk (1,65€) na podporu mladých šachistov.

Raritou podujatia bola ukážka unikátnych šachových figúrok vyrobených z 25 kg bielej a čiernej čokolády. O tento svetový unikát sa postaral tím 12 kuchárov z hotela Art Hotel William pod vedením šéfkuchára Ľubomíra Herka.

(pokračovanie na str. 13)

Anatolij Karpov otvoril podujatie úvodným ťahom

FOTO: Miroslav Košírer

ROČNE VYŠE 146 TISÍC TON ODPADU

Mestská akciová spoločnosť Odvoz a likvidácia odpadu (OLO) vyzbierala v minulom roku od obyvateľov Bratislavy vyše 146 000 ton odpadu, z toho vyše 80 percent bol zmesový komunálny odpad. Prevažná väčšina odpadu skončila v spaľovni, približne 9000 ton vyviezli na skládku. Ku koncu minulého roka bolo v Bratislave rozmiestnených takmer 24 000 nádob na zmesový komunálny odpad, z toho takmer 14 000 kontajnerov (1100 litrových) 10 000 nádob (240 resp. 110 litrových).

Separovaný zber odpadu (papier, sklo, tetrapaky+plasty+nápojové plechovky) zabezpečuje firma prostredníctvom farebných kontajnerov a troch zberných dvo-rov. V hlavnom meste je vyše 3600 nádob na papier (modré kontaj- nery), 2500 na sklo (zelené zvon- resp. zelené kontajner) a takmer 3500 na plasty (žlté kontajner). Spolu je to vyše 9500 nádob, pričom ich počet sa každoročne zvyšuje. Tržby za vyseparovaný odpad v roku 2007 priniesli firme 26 mil. Sk (863 041,89 €).

A ešte tri zaujímavé čísla – v minulom roku sa v Bratislave vyzbieralo prostredníctvom spoločnosti OLO vyše 6000 ton papie- ra, takmer 1950 ton plastov a 3500 ton skla.

(bg)

STAROMESTSKÉ VIANOČNÉ TRHY

Pätnásť stánkov s občerstvením a deväť s remeselníckymi výrobkami bude k dispozícii návštevníkom Staromestských vianočných trhov na Hviezdoslavovom námestí. Slávnostne ich otvoria zažatím vianočného stromu pred historickou budovou Slovenského národného divadla 28. novembra 2008. Súčasne sa rozsvieti vianočná výzdoba v pešej zóne.

V jednom zo stánkov bude so svojou špeciálnou ponukou občianske združenie Creo Help, ktoré sa zaoberá autizmom. Počas víkendov rozšíria ponuku remeselných výrobkov ďalší predajcovia – ešte stále sa môžu prihlásiť na oddelení obchodu mestskej časti Bratislava – Staré Mesto, tel. č. 59246 296. Podmienkou je, aby mali svoj vlastný drevený prenosný stánok, ktorý nenaruší estetické usporiadanie trhov.

O možnosť ponúknuť svoj tovar na Staromestských vianočných trhoch prejavilo záujem vyše 30 záujemcov. Za prenájom stánku s občerstvením zaplatia denne 3 000 Sk, za stánok s remeselníckou ponukou 600 Sk. Otvorené budú denne od 10. do 22. h.

Vianočné trhy na Hviezdoslavovom námestí sa skončia 23. decembra 2008. Stánky s občerstvením tu však zostanú až do Nového roka.

(pk)

NEZÁKONNÉMU VÝRUBU STROMOV V PARČÍKU NA BELOPOTOCKÉHO ULICI MUSELA ZABRÁNIŤ POLÍCIA

Parčík na Belopotockého ulici čakalo minulý štvrtok nepríjemné prekvapenie. Investor, ktorý chce na tomto mieste postaviť nový polyfunkčný objekt Apartmán Park, začal v rozpore so zákonom výrub stromov, čo okamžite vyvolalo vlnu nevôle nielen u občanov, ale aj na magistráte hlavného mesta. Spoločnými silami a privolanou políciou sa podarilo výrub zastaviť a vrátiť sa k rokovaciemu stolu.

„Termín stretnutia investor akceptoval. Predmetom spoločného stretnutia mesta s investorom bude zámena pozemkov, pričom zámerom mesta

je ponúknuť mu iné pozemky a parčík Belopotockého zachovať. Mesto zamýšľa aj jeho následnú revitalizáciu, inštaláciu mobiliáru a vybudovanie malého detského ihriska pre rodiny s deťmi. Musím ale konštatovať, že dnešné konanie investora vnímame veľmi negatívne a znamená pre nás aj isté narušenie našej dôvery voči nemu,“ konštatuje námestník primátora Bratislavy Tomáš Korček.

Dodajme, že investor síce mal rozhodnutie mestskej časti na výrub drevín v parčíku na Belopotockého ulici z apríla minulého roku, avšak toto rozhodnutie je podmienené právoplatným stavebným povolením stavebného

Na zásah polície bol výrub zastavený

FOTO: Miroslav Košírer

FOTO: Miroslav Košírer

úradu Bratislava I na stavbu v tejto lokalite. Vydané stavebné povolenie 10. septembra však ešte nena- dobudlo právoplatnosť.

Listom primátora Bratislavy Andreja Ďurkovského, aj na základe uznesenia poslancov mestského zastupiteľstva vytipovať pozemky vhodné na zámenu so spoločnosťou STRABAG-ZIPP Development s.r.o. za pozemok na Belopotockého ulici, bol investor oslovený s ponukou na rokovanie 14. októbra.

Samospráva od začiatku

podporovala občanov v ich úsilí, aby na tejto ploche bol parčík, hlavné mesto SR Bratislava, ani jeho mestská časť Staré Mesto však nikdy neboli vlastníkami spomenutého pozemku, na ktorom je dotknutá lokalita. Ilegálny výrub stromov bude prešetrovať aj staromestský stavebný úrad a referát ochrany prírody. Obeťou bezohľadného správania investora bolo niekoľko borovic, platanov a iných drevín.

Peter Kimijan

EDITA GRUBEROVÁ PO ROKOCH OPĀŤ NA SLOVENSKU

Po troch rokoch sme mali opäť možnosť počuť soprán Edity Gruberovej. Jej spev si mohli diváci vychutnať v posledný septembrový víkend na open air koncerte západnej terasy Bratislavského hradu.

Jedna z najväčších osobností operného spevu počas dvojhodinového predstavenia zaspievala svetové operné diela veľkých autorov, medzi ktorými nechýbali Vincenzo Bellini, Gaetan Donizetti, či Leonard Bernstein. Absolútnu premiéru mal spoločný duet Edity Gruberovej s Miroslavom Dvorským z opery Lucia di Lammermoor od Donizettiho. Hudobnú časť prevzal Orchester Slovenského národného divadla pod dirigentskou taktovkou Olivera Dohnányiho.

Koncert, považovaný za

vrchol kultúrnej sezóny, bol nielen umeleckou, ale aj technickou prehlídkou. Na nádvorie naviezli 80 ton techniky. Diváci ocenili bezchybný prenos hlasov a aj unikátnu svetelnú kulisu premietanú na jednom z múrov hradu. Za pódium na hradnej stene sa zobrazovali motívy kvetov a ornamentov, ktoré boli pastvou pre oči prítomných, ale aj ľudí v meste, kam až bolo scénu vidieť.

Edita Gruberová

Po štúdiu na VŠMU spievala dva roky v opere v Banskej Bystrici. Jej talent sa tu však naplno nerozvíjal, a tak skúsila šťastie vo viedenskej Štátnej opere. Interpretovala Kráľovnu noci od Mozarta, za čo si zaslúžila stále

členstvo vo viedenskom opernom súbore. Odtiaľ sa jej už otvárali dvere do veľkého večerného sveta najznámejších divadiel. Spievala v La Scale v Miláne, v Metropolitnej opere v New Yourku aj v Covent Garden v Londýne.

Keďže Gruberová bola

emigrantkou, jej tvorba nesme- la byť v Československu vôbec distribuovaná ani hraná. Až po novembri 1989 sa mohla vrátiť do vlasti, ale dobré kariérne zázemie neopustila, a tak dnes chodí na Slovensko už len hosťovať.

(vs)

STAROMEŠŤANIA BY MALI PARKOVAŤ ZA TISÍCKU ROČNE

(dokončenie zo str. 1)

Evidenčná karta pre Staromešťanov

Búrlivo vystúpili občania, ktorí si vypočítali, že podľa návrhu by za parkovanie pred svojím domom platili viac ako 31 tisíc korún (1029 €) za rok, už po staromestskej zľave. Starosta argumentoval občanom príjemnou informáciou o zavedení evidenčných kariet pre Staromešťanov. „Ešte nepoznáme presnú sumu, uvažujeme, že by karta stála 1000 – 1500 Sk,“ povedal starosta. Táto karta by bola platná na celom území Starého Mesta a oprávňovala by parkovať kdekoľvek, kde bude voľné miesto. Čo sa týka počtu kariet pre obyvateľov navrhuje sa, aby na jednu rodinu pripadala jedna evidenčná karta, ak je v rodine viac áut, ostatné by museli platiť riadne parkovné. Proti tomuto návrhu vystúpila účastníčka zhromaždenia: „Nie ste starosta rodín, ale starosta občanov. Ak dostanem jednu kartu, kde bude parkovať môj manžel a môj syn?“ Podnet, aby každý plnoletý Staromešťan dostal evidenčnú kartu bol zaznamenaný a starosta prisľúbil jeho prerokovanie. Evidenčnú kartu by mali dostať aj občania, ktorí majú vlastnú garáž.

Samospráva má v pláne čo najskôr zrušiť predplatené parkovacie boxy a dať odstrániť blokovacie stĺpiky. Toto opatrenie má za cieľ uľahčiť parkovanie obyvateľom najstaršej mestskej časti a prinútiť

ľudí, ktorí tieto miesta zaberali hľadať alternatívny spôsob dopravy alebo parkovať v garážach.

Samospráva chce dotlačiť BPS k zníženiu cien

Odozvy od ľudí sa týkali aj neprimerane vysokých cien parkovného na niektorých parkoviskách. Tu, bohužiaľ, miestna samospráva nemá kompetencie, pretože ide o súkromné pozemky a vlastníci si môže sám určiť výšku parkovného. Staré Mesto nemá vo vlastníctve ani v prevádzke parkoviská, jediné, ktoré mu patrí je za SND. Čo sa týka výšky parkovného, starosta pred občanmi povedal, že nemajú v kompetencii určovať Bratislavskej parkovacej službe, aký poplatok bude za parkovanie vyberať. Ako istotu pre obyvateľov však uviedol, že poslanci predložia BPS návrh a v prípade, ak by ho neprijala, pokúsia sa ju prinútiť, v najhoršom prípade aj súdnou cestou.

Plný vášni vystúpil obyvateľ pešej zóny, ktorý sa už niekoľko rokov domáha svojho práva parkovať v oblasti, kde má trvalý pobyt. Jeho problém na najbližších zasadaniach nebude riešený, pretože sa týka všeobecne záväzného

FOTO: Miroslav Košířer

v nariadení spraviť čo najvhodnejšie opatrenie.

Občania, ktorí ešte nepredložili svoj návrh, alebo sa kvôli určitým okolnostiam nemohli verejne vyjadriť na zhromaždení, majú možnosť tak urobiť do 15. októbra, čo je predĺženie pôvodného termínu o niekoľko dní.

Veronika Ševčíková

nariadenia a z toho neexistuje výnimka. Nové nariadenie bude schvaľované pre nastávajúci rok 2009. Podnikateľ, ktorý je priamym obyvateľom pešej zóny nemohol na nej parkovať, pretože nemal garáž. Podľa nariadenia si teda garáž vybavil, ale aby ho vpustili na pešiu zónu, musí platiť za spustenie stĺpika, čo ho vychádza na 120 tisíc korún (3983 €) ročne. Jeho pochopiteľné rozhorčenie akceptoval aj starosta a prisľúbil, že sa pokúsia pri najbližšom riešení tejto diery

V LETE ZAZNAMENALI TAKMER 23 000 PRIESTUPKOV

Najväčší záujem turistov o hlavné mesto bol v období od júna do začiatku septembra. Mestská polícia hlavného mesta SR Bratislavy posilnila hliadkovú činnosť podobne ako minulý rok, predovšetkým počas piatkov, víkendov a sviatkov, ktoré pripadli na bežné dni. V centre mesta posilnili pešie hliadky psovodi zo Stanice jazdeckej polície a kynológie. Posilnenie výkonu služby sa týkalo aj operačných pracovísk i kamerového systému na Centrálnom dispečingu. (Na bezpečnosť v meste dohliada 44 kamier.)

V týchto letných mesiacoch zaznamenali príslušníci Mestskej polície 25 937 udalostí, z čoho bolo 22 836 priestupkov. Zistené priestupky súviseli predovšetkým s pitím alkoholu na verejnosti najmä v Starom Meste, týchto prípadov bolo 2194. Hliadky sa zamerali aj na prípady obťažovania okoloidúcich bezdomovcami – 276 zistení, ďalej aj na kontrolu dodržiavania prevádzkových časov pohostinských podnikov – 131 zistení.

Bratislava je atraktívnou turistickou destináciou najmä v segmente dvojdňových až trojdňových „city break“ pobytov. Turisti z Veľkej Británie sa v sezóne najčastejšie dopúšťali nasledujúcich prie-

stupkov: znečisťovanie verejného priestranstva, rušenie nočného pokoja a v menšej miere pitia alkoholu na verejnom priestranstve. (Podľa štatistík pricestuje každý víkend do Bratislavy z Britských ostrovov asi 500 až 600 turistov.)

Po negatívnych skúsenostiach z tohtoročnej sezóny sa Mestská polícia dohodla s Povádiím Dunaja, že od budúceho roka sa budú vydávať povolenia na jazdu po petržalskej hrádzi len na konkrétne motorové vozidlá, aby sa tieto nedali zneužívať zámenami.

Mestskí policajti hliadkovali aj v bratislavskom osobnom prístave. Práve zahraniční turisti z výletných lodí sa stávali v minulosti obeťami vreckárov, či občanov ponúkajúcich výmenu zahraničnej meny za slovenské koruny. Takéto prípady Mestská polícia v sledovaných mesiacoch nezaznamenala, a to aj vďaka prítomnosti hliadok pri príchode výletných lodí. Policajti mali služby tiež v okolí vodných plôch, cyklistickej trasy z Petržalky do Čunova a nákupných centier, kde pôsobili preventívne proti krádežiam a vlámaniam do osobných áut. Podľa informácií Okresného riaditeľstva Policajného zboru SR Bratislava I. sa oproti minulému roku po prijatých opat-

FOTO: Miroslav Košířer

reniach a po spolupráci s Mestskou políciou znížil počet vreckových krádeží o tretinu.

Na záver možno konštatovať, že Mestská polícia dokázala zabezpečiť letnú sezónu aj napriek tomu, že počas leta sa Bratislava stala dočasným domovom fanúšikov niektorých futbalových mužstiev z Majstrovstiev Európy vo Viedni. Medzinárodná futbalová federácia totiž zaradila dva zápasy

vo Viedni, ktoré hrali reprezentanti Poľska a Chorvátska, medzi rizikové. Fanúšikovia oboch táborov ubytovaní v Bratislave verejný poriadok nenarušili, podobne ako pri kvalifikačnom zápase našej reprezentácie s výberom Írska v Bratislave.

JUDr. Tomáš Korček
námešník primátora
hl. mesta SR Bratislavy

SVÄTOMARTINSKÉ DNÍ

Tohtoročné oživenie svätomartinskej tradície v Bratislave bude mať celkom novú kompozíciu. Príbudne svätomartinský sprievod po centre hlavného mesta, kultúrny program sa bude konať v novom priestore na Rudnayovom námestí. Na základe rokovania primátora Bratislavy Andreja Ďurkovského a Mons. Stanislava Zvolenského, bratislavského arcibiskupa – metropolitu, bude podujatie obohatené o nový duchovný rozmer.

Svätomartinské dni v Bratislave 2008 naplnia tradíciu, ktorá bola v minulosti v meste na deň svätého Martina v znamení hodov a jarmokov. Uskutočnia sa v dňoch 8. až 11. novembra 2008 predovšetkým v priestore okolo Katedrály sv. Martina na Rudnayovom námestí.

Celé podujatie bude rozdelené do troch segmentov. Duchovný program sa bude konať pod názvom Svätomartinské triduum v Katedrále svätého Martina. Počas otváracieho dňa 8. novembra odznie prednáška o dejinách a duchovnom poslanstve súsošia svätého Martina od Rafaela Donnera, uskutočnia sa aj slávnostné večery a počas ďalších troch dní sa budú konať sväté omše s homíliou na viaceré témy, spojené so svätým Martinom.

Spoločenská časť programu bude pozostávať z tradičného pozhňania mladého vína v kaplnke sv. Ladislava v Primaciálnom paláci, zo sprievodu mestom, ktorý sa skončí na Rudnayovom námestí, uprostred predajných stánkov. Tu sa zároveň začne aj kultúrny program, ako tretia súčasť Svätomartinských dní v Bratislave 2008.

Súčasťou podujatia bude aj víkendový jarmok, na ktorom budú stánky s bohatou ponukou tradičných remeselných výrobkov, či ochutnávkou mladého vína. V ponuke budú aj pečené husi, kačice, lokše a zabijačkové špeciality, čo nadväzuje na tradíciu martiných kačaco-husacích hodov, keď vidiečanky z okolitých obcí chodili do mesta vynukovať domácim paniam obrovské, aj osemkilové vykrmené husi. Chudobnejšie rodiny si kúpili tučnú kačicu, zámožnejšie masťnú hus. Hodovalo sa v domácnostiach aj v krčmách, kaviarňach a vinárňach a mesto rozvonjavalo burčiakom a pečenou hydinou.

Počas štyroch dní Bratislava ožije svätomartinskou atmosférou, ktorou nadviaže na Deň svätého Martina, jedného z patrónov Bratislavy. Tento deň sa oddáva v tomto meste spájal so slávením hodov, s jarmokmi a v súvislosti s vinohradníctvom a vínom samotným sa k nemu viazali i zaujímavé právne a spoločenské úkony. V tento deň malo mesto vyhradené právo čapovať víno vo svojich pivniciach aj napriek tomu, že to bol tzv. Bannzeit (zavedený v 16. storočí), čiže čas, kedy mali ostatní bratislavskí vinohradníci výčap vína zakázaný.

(pk)

PREDAJ NEHNUTEĽNOSTI V SÚŤAŽI

Starosta mestskej časti Bratislava – Staré Mesto Andrej Petrek rozhodol o vyhlásení verejnej obchodnej súťaže, cieľom ktorej je predaj pozemku a stavby na Beskydskej ul. č. 10 v Bratislave. Tento krok má potvrdiť, že staromestská samospráva pokračuje v transparentnom narábaní s nehnuteľným majetkom, ku ktorému sa zaviazala na začiatku svojho volebného obdobia. V máji 2007 poslanci schválili zásady a pravidlá, ktorými sa pri prenájmoch a predajoch nehnuteľností riadia.

V objekte na Beskydskej 10 boli administratívne a bytové priestory. V súčasnosti je budova v havarijnom technickom stave a je odpojená od dodávky energií.

Súťažné podmienky sú zverejnené na internetovej stránke mestskej časti www.staromesto.sk, osobne ich možno získať na stránkovom pracovisku (Front Office) na prízemí budovy na Vajanského nábreží č. 3. Záväznú ponuku treba odovzdať len na tlačive záväznej ponuky do 15. 10. 2008 do 12. h. Obhliadka objektu sa uskutoční 9. 10. 2008 o 10. h. Minimálna kúpna cena pozemku a stavby bola stanovená vo výške 11 500 000 Sk (381 730,06 eur).

(pk)

PALISÁDY S NOVÝM VODOVODOM

Na Palisádach sa začala rekonštrukcia vodovodu a kanalizácie. Do konca roka pracovníci spoločnosti Skanska vymenia viac ako 300 metrov potrubí vodovodu a takmer 220 metrov kanalizácie. Investormo projektu je Bratislavská vodárenská spoločnosť.

Existujúce vodovodné potrubie v úseku od Koreničovej ulice po Streleckú bude nahradené novým potrubím z tvárnej liatiny. V rámci stavby zrekonštruujú všetky vodovodné prípojky po vodomer. „Vzhľadom k charakteru tejto časti Bratislavy budú práce náročné na ich organizáciu. V niektorých úsekoch budeme pracovať len pri čiastočne obmedzenej doprave, nesmie sme zabúdať ani na nepredvídané – prípadné archeologické nálezy, ktoré môžu postup prác ovplyvniť“, dodal Kamil Mokry z spoločnosti Skanska BS.

Navrhovaná rekonštrukcia kanalizácie začína od Streleckej ulice po dom číslo 19 na ulici Palisády. V rámci stavby budú zrekonštruované všetky domové kanalizačné prípojky.

(pk)

ROZŠÍRENÁ PREVÁDZKA V BEZBARIÉROVOM PODCHODE NA PATRÓNKE

Na základe požiadaviek telesne postihnutých občanov zo sociálnych zariadení v blízkosti podchodu na Patrónke a následného rozhodnutia primátora hlavného mesta Andreja Ďurkovského o mimoriadnej investícii vo výške 830 tisíc Sk (27550.95 eur), bola v podchode na Patrónke 10. júla 2008 sprevádzkovaná plošina pre zdravotne ťažko postihnutých občanov.

Plošina bola prednostne určená pre žiakov a študentov okolitých zariadení, ktorí dostali čipové karty na používanie plošiny a magistrát zabezpečil obsluhu v čase fungovania verejných sociálnych zariadení v podchode. Keďže sa v poslednom čase ozvali aj ďalší občania, ktorí majú záujem využiť plošinu aj počas neobsluhovaných hodín, hlavné mesto od 1. októbra rozšírilo prevádzku a obsluhu bezbariérovej plošiny aj na sobotu popoludní a nedeľu, teda po celý týždeň v čase od 6. do 22. h. Hlavné mesto však bude zároveň overovať využitie tejto plošiny. Rozšírená prevádzka si vyžiada ďalšie zvýšenie rozpočtu v tomto roku na 35 tisíc Sk (1161.79 eur) mesačne. Celkovo to v tomto roku znamená zvýšenie o 420 tisíc korún (13941.45 eur).

Špeciálne vyrobenú plošinu pre hlavné mesto zabezpečila

FOTO: Miroslav Košírer

spoločnosť ARES, s.r.o. Plošina má nosnosť 225 kilogramov, pohybuje sa po rampe, ktorá je umiestnená na stĺpkov, lokalizovaných v tesnom dotyku so stenou a dráha, po ktorej sa pohybuje rýchlosťou 0,06 km/h, je dlhá 11 metrov a prevýšenie je 3,9 metra. Bezbariérové plošiny namontované na oboch stranách vstupu do podchodu sa pohybujú po jednej strane schodiska, opierajú sa o samostatné

stĺpiky a sú poháňané elektrickou energiou.

Hlavné mesto pôvodne plánovalo, že bezbariérový podchod vybuduje súkromný investor v súvislosti s celkovou rekonštrukciou podchodu. Vzhľadom na naliehavú potrebu v tejto lokalite však vytvorilo podmienky na bezbariérový prechod cez frekventovanú komunikáciu už v tomto roku a z vlastných finančných zdrojov.

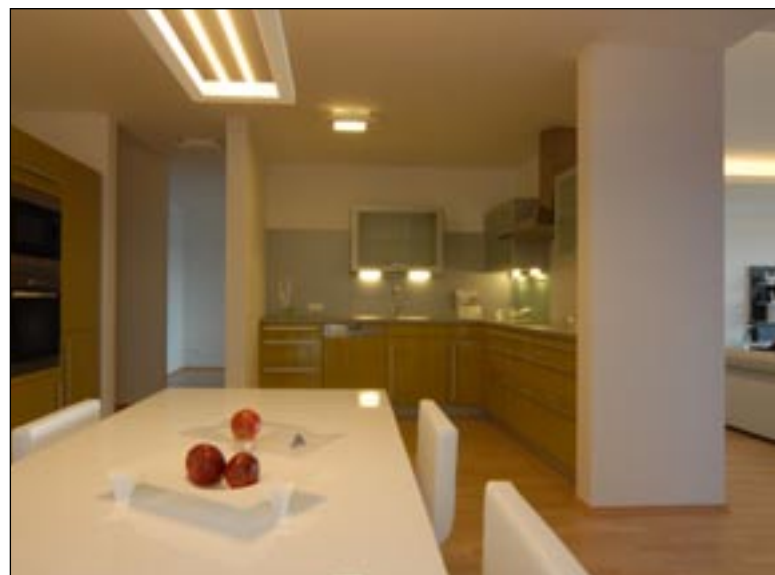
Hlavné mesto postupne vybuduje podobné plošiny v ďalších podchodoch, ktoré sú v správe hlavného mesta. Vyžiada si to náklady vo výške cca 5 miliónov korún (165969.59 eur) a mesto chce ich výstavbu zabezpečiť v priebehu budúcich dvoch rokov.

(pk)

LUXUSNÉ BÝVANIE NAD DUNAJOM

Kto neverí, nech tam beží v dňoch 08. - 14.10.2008 sa koná týždeň otvorených dverí v luxusných vilových domoch, ktoré nad cestou na Devín postavila spoločnosť Geosan Development SK a.s. Pokochať sa môže prísť široká verejnosť a vážni záujemci, ktorí chcú vidieť luxusné bývanie budúcnosti. Prehliadka je spojená s odborným výkladom a pozrieť si majú možnosť netradičné doplnky od mladých slovenských dizajnérov z VŠVU v Bratislave. V čom sú výnimočné tieto vila domy, opýtali sme sa Jána Kráľa, predsedu predstavenstva spoločnosti GEOSAN DEVELOPMENT SK a.s. „Projekt Condomi-

nium Renaissance tvorí sedem samostatne stojacich terasovitých vilových domov, ktoré vyrástli na ploche 1,7 ha vo svahu nad cestou na Devín, len 10 minút od centra Bratislavy. Tvorí ich spolu 80 luxusných bytov s rozlohou 190 až 260 m². K dispozícii je 214 parkovacích miest v podzemných garážach aj na vonkajších parkovacích plochách. Byty sú cenovo dostupné pre tých náročnejších. Všetky byty disponujú veľkou slnečnou terasou orientovanou na juh s výhľadom na Bratislavský hrad Dunaj a jeho krásne zeleňou bohaté ramená.“

Prečo ste volili tento zaujímavý názov - Condominium Renaissance? „Odkazuje na renesanciu ako obdobie plné krásy, svetla, čistých tvarov a dokonalých línií. Jednotlivé vilové domy sú zároveň pomenované podľa významných renesančných umelcov Da Vinci, Botticelli, Michelangelo, Tizian, Raffaello, Tintoretto a Giorgione. Bývanie v rezidenčnom komplexe Condominium Renaissance je určené pre náročnejších klientov, ktorí kladú dôraz na individualitu, bezpečnosť, no predovšetkým poznajú cenu svojho času a preto uprednostňujú bývanie v obytnom dome so všetkými službami“, zdôrazňuje predseda predsta-

venstva Ján Král a zároveň dodáva: „Najväčším luxusom je priestor a naši klienti si ho môžu na tomto projekte dopriať plnými dúškami.“ Areál bytového komplexu je oplotený, strážený bezpečnostnou službou a kamerovým systémom. Projekt zastrešuje naša spoločnosť patriaca do českej developerskej spoločnosti GEOSAN GROUP a.s. Autormi architektonického návrhu je dvojica architektov Lubomír Závodný a Juraj Polyák.

Miroslav Košírer
Autorom foto je R. Tomeček

CENY LÍSTKOV MHD RASTÚ, NO KULTÚRA CESTOVANIA STOJÍ NA BODE MRAZU

Internátne mestečko na hranici Starého Mesta a Karlovej Vsi ubytováva ročne približne sedem tisíc študentov. Poznajú stav zariadení, ale je to najlacnejšia možnosť bývania v meste, v ktorom študujú. Problémom ich denného života nie je len ubytovanie, ale aj doprava do Mlynskej doliny. Premávajú tam dve autobusové linky, no stále je to málo.

O kultúre cestovania nemôže byť ani reč. Od šiestej do siedmej hodiny ráno vychádza z Mlynskej doliny osem autobusov a každý z nich praská od preplnenia. Podobné je to aj nasledujúce

nia mestských spojov a ten plní DPB na 100%. „Ak by sme pristúpili k akémukoľvek navýšeniu dopravných prostriedkov, príde k poklesu na iných miestach,“ povedal nám hovorca Peter Kavecký. Posilnenia spojov robí DPB iba v tom zmysle, že pridá kľbové vozidlo na viac vyťaženú linku a na slabšiu linku dá klasické krátke. Do Mlynskej doliny však premávajú iba „harmoniky“, ale aj tak nestačia.

V kancelárii staromestského starostu nám povedali, že kľúčovým problémom sú pasažieri. Nejde o obyvateľov Bratislavy, ale

FOTO: Miroslav Košírer

lémom je cestovanie študentov počas svojho voľného času z centra mesta na internáty a v sobotu alebo v nedeľu. Preplnenie liniek v tomto čase sa už od roku 1982 riešilo nespočetne veľakrát a v minulosti bol tento problém už niekoľko ráz medializovaný. V súčasnosti nemáme presné informácie, aká je situácia s prepravou študentov v uvedených spojoch. Informáciu DPB, že potrebujú dostať podnet od samosprávy pokladáme za nekompetentnú a alibistickú. Cieľom DPB by malo byť, aby vykonávali služby prepravovaných osôb na požadovanej úrovni a sami by si

mali vykonávať analýzy obsadenosti liniek. Taktiež je nekompetentné a alibistické, ak sa MÚ Staré Mesto vyjadří, že keď ide prevažne o prepravu študentov, má túto situáciu riešiť univerzita. Ak by sme mali na základe preverených skutočností žiadať o posilnenie liniek, museli by sme si v prvom rade sami vykonať analýzu týchto spojov. Napriek tomu STU požiadala MÚ Staré Mesto a DPB o posilnenie liniek smerom do Mlynskej doliny,“ vyjadril sa pre Staromestský kuriér prof. Ing. František Janiček, PhD., prorektor STU pre rozvoj.

Veronika Ševčíková

FOTO: Miroslav Košírer

dve hodiny. Iba polovica študentov, ktorí ráno čakajú na spoj, sa totiž vojde do prvého autobusu. Vynaliezavejší vystrčia hlavu zo strešného okienka a hoci sedia na pleciah spolužiakov, aspoň sa vezú. Tí, ktorí nemajú také šťastie, musia počkať na ďalší dopravný prostriedok a riskovať, že zmeškajú vyučovanie.

Na Dopravnom podniku Bratislava sme sa informovali, že podnet na posilnenie liniek musí prísť zo samosprávy. Samospráva schvaľuje ročný projekt premáva-

prevažne cezpoľných študentov, preto by mali žiadať o posilnenie spojov smerom na DPB rektoráty univerzít, ktoré tu majú ubytovaných študentov.

Kontaktovali sme Slovenskú technickú univerzitu aj Univerzitu Komenského. Odpoveď sme dostali iba z STU. „STU má v Mlynskej doline ubytovaných 1880 študentov, z toho len 123 študentov Fakulty architektúry cestuje na výučbu do centra mesta. Ostatní študenti majú fakulty v blízkosti ŠD, t.j. na Ilkovičovej č. 3. Prob-

FOTO: Miroslav Košírer

FINANČNÁ KRÍZA OČAMI ANALYTIKA

Symptómy svetovej finančnej krízy sú stále závažnejšie. Navyše sa zdá, že finančné trhy nedokáže upokojiť ani celá séria bezprecedentných

krokov vlád a centrálnych bánk. Okrem americkým kongresom na druhý pokus schváleného plánu v hodnote 700 miliárd dolárov na výkup aktív naviazaných na reálny trh, ktoré finančný sektor do dnešnej situácie dostali, trh výraznejšie nenadchli ani neskôr ohlásené sústredené znižovanie sadzieb najväčšími centrálnymi bankami sveta, ani kapitálové posilnenie ôsmich veľkých britských bánk tamojšou vládou, ani ďalší program americkej federálnej banky, ktorá plánuje požičať peniaze nielen bankám ako doteraz, ale na vykrytie krátkodobých potrieb aj priamo podnikom.

Všetky tieto opatrenia riešia na jednej strane príčiny, na druhej aj najzávažnejšie symptómy prebiehajúcej krízy. Z trhu by mali

zmiznúť cenné papiere, ktoré v posledných 18 mesiacoch spôsobili bankám obrovské straty tým, že ich trhovú hodnotu prudko klesla. Ak ich bude držať vládna agentúra, ďalší vývoj ich cien nebude mať na trhy už taký zničujúci dopad. Ďalej, pumpovaním obrovského množstva peňazí na trh a znižovaním ich ceny by sa mal postupne rozchýbať zamrznutý obeh likvidity, keď si banky nepožičiavajú vzájomne peniaze, pretože si vzájomne nedôverujú, a navyše ich potrebujú aj sami pre seba, na svoj vlastný chod. Tieto kroky zatiaľ nemali taký efekt, ako od nich centrálna banka asi očakávali, ale obrovský prebytok peňazí sa na trhu musí čoskoro prejaviť. A napokon, veľké straty, o ktorých už bola reč, dostali viaceré banky pred potrebu

zvýšiť vlastný kapitál. To je však dnes veľmi drahé a niekedy takmer nemožné. Preto veľmi pomôže, ak potrebný kapitál poskytne vláda.

Iste, tieto opatrenia sú netrhové. Treba vidieť aj to, že doteraz nemali vytúžený efekt, a nedá sa povedať, že sa im podarilo čo i len pribrzdiť strmý pád akcií na burze. Aj keď sa neprejavujú ani ich negatívne dôsledky, je zrejme, že z dlhodobého hľadiska určite prídu, v podobe štátnych dlhov (ktoré budú splácať daňoví poplatníci, teda tí, ktorí problémy nespôsobili), narušenia základných princípov fungovania trhu (kde za nesprávne rozhodnutie musí prísť trest, a to

V PETRŽALKE INŠPEKTORI PORIADKU

V bratislavskej Petržalke budú od novembra pôsobiť dvaja inšpektori verejného poriadku. Ich hlavnou úlohou bude kontrolovať dodržiavanie čistoty a poriadku na verejných priestranstvách. Dohliadať budú aj na okolie kontajnerov a posvietia si aj na nezodpovedných majiteľov psov. Inšpektori budú mať mesačnú mzdu 12 000 Sk (398,33 €) a skúšobne budú fungovať do mája budúceho roka. Potom petržalské miestne zastupiteľstvo ich prácu zhodnotí a rozhodne o ďalšom postupe.

EUROPROJEKT CONCERTO

Mestská časť Bratislava - Petržalka sa zapojí do projektu Európskej únie CONCERTO, ktorý je zameraný na sanáciu panelových domov. Partnerstvo v projekte ponúkli petržalskej samospráve zástupcovia jednej z viedenských univerzít. Ide o pilotný projekt v rámci Slovenska a Petržalka by mala určiť lokalitu, v ktorej sa má projekt realizovať, pričom Európska únia poskytne finančnú dotáciu vo výške 50 percent z maximálnej sumy 3012,60 Sk (100 €) za štvorcový meter. Petržalskí poslanci odobrili aj zapojenie mestskej časti do projektu obnovy mestských oblastí v rámci Operačného programu Bratislavského kraja. Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja vyberie lokalitu do konca tohto roka, z Bratislavy však môžu byť maximálne tri.

(bg)

Juraj Barta
hlavný analytik SLSP

MHD SO ŠPECIÁLNOU JEDNOTKOU

V Bratislave by mali na budúci rok pribudnúť nové nízko-podlažné veľkokapacitné autobusy. Dopravný podnik Bratislava už vypísal medzinárodný tender na dodávku 240 kľbových autobusov v hodnote 2,6 mld. Sk (86,30 mil. €). Ide o najväčšiu súťaž v histórii podniku. Nákup bude financovaný prostredníctvom dlhodobého bankového úveru. Predstavitelia spoločnosti rokujú so štyrmi bankami, pričom zmluva by mohla byť podpísaná do konca roka. Dopravný podnik už uzavrel 300-miliónový (9,96 mil. €) tender na nákup 10,5-metrových vozidiel. Prvých 8 zo 60 vozidiel by do vozového parku podniku malo pribudnúť ešte tento rok. Po Bratislave už niekoľko mesiacov premáva 13 kľbových autobusov prenajatých od Banskobystrického dopravného podniku. V roku 2009 by malo bratislavské dopravcové pribudnúť tridsať 12-metrových vozidiel, ktoré si plánuje dlhodobo prenajať.

Dopravný podnik v snahe zvýšiť bezpečnosť cestujúcich a ochranu vozidiel pred vandalmi zabezpečil od septembra špeciálnu jednotku. 3-členná asistenčná výjazdová bezpečnostná skupina je k dispozícii 7 dní v týždni 24 hodín denne. Po privolaní vodičom je pri vozidle v centre mesta do 10 minút, v okrajových častiach do štvrt hodiny. Ako povedal pre Staromestský kuriér predseda predstavenstva DPB Branislav Záhradník, špeciálna jednotka doteraz zasahovala vyše 70-krát, z toho 10-krát odovzdali prípady na ďalšie riešenie polícii. Dopravcu vyjde zabezpečenie tejto činnosti mesačne 300 000 Sk (9958,17 €). Škody po vandaloch sú však 6-krát vyššie a ročne dosiahnu 20 mil. Sk (663 878,38 €). Možným, avšak finančne náročným riešením do budúcnosti, by mohlo byť inštalovanie kamerových systémov do vozidiel MHD. To je však otázka dlhšej budúcnosti.

(bg)

DERATIZUJÚ DO KONCA OKTÓBRA

Mestská časť Bratislava – Staré Mesto zabezpečí v čase od 1. do 31. októbra povinnú ochrannú deratizáciu verejných priestranstiev, parkov, detských ihrísk a objektov vo svojej správe. Vykonaním jesennej deratizácie poverila spoločnosť CHEMIX – D so sídlom Na vinohradoch 172, 831 06 Bratislava. Tá na spomínané miesta uloží univerzálne nástrahy POTEX, ktoré si zachovávajú dlhodobú účinnosť.

Kontrolu vykonania deratizácie vykonáva hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava. Osobám, ktoré nebudú rešpektovať nariadenie hrozí pokuta do výšky 200-tisíc Sk (6638,78 €).

(pk)

ZÁCHYTNÉ IZBY PROBLÉM S ALKOHOLOM NEVYRIEŠIA, NO PRE MESTO SÚ NEVYHNUTNÉ

Je piatkový podvečer a v centre mesta sa schádza partia ľudí ťažko identifikovateľného veku. Skleným pohľadom blúdja po okolí a hľadajú „spriaznené duše“. Okoloidúci s odporom odvracajú tvár...

Alkohol je širší celospoločenský problém. Známu pravdu, že alkohol je metlou ľudstva, potvrdzuje i vývoj na Slovensku. Čoraz viac totiž zametá s deťmi. Podľa prieskumov sa u nás pitie mládeže do 18 rokov za posledné desaťročie zdvojnásobilo. Nielenže deti pijú čoraz viac a častejšie, ale mení sa aj ich postoj k alkoholu. Už ho nechcú len vyskúšať - chcú sa opiť do nemoty. Budú sa dospeli iba nečinne prizerať?

V súčasnosti môže rezort zdravotníctva zriadiť záchytku len so súhlasom príslušnej obce, pričom obec hradí všetky náklady súvisiace s jej prevádzkou. Tie dosahujú 600 korún na lôžko a deň. Podľa upraveného zákona by podnapitú osobu porušujúcu verejný poriadok dopravili do záchytnej izby, kde by lekár posúdil jej stav a rozhodol o vhodnosti jej umiestnenia na záchytke.

Plénum Národnej rady SR začiatkom septembra prerokovalo v prvom čítaní vládny návrh zákona o ochrane pred zneužívaním

Napríklad v poslednom roku svojej existencie v protialkoholickú izbu umiestnili 326 ľudí, z ktorých poplatok 600 korún zaplatilo len 51.

Štát sa nemôže zbaviť zodpovednosti

Kým doteraz zriaďovanie „záchytek“ patrilo do kompetencie ministerstva zdravotníctva, predložený návrh zákona posúva ich zriaďovanie výlučne do pôsobnosti mesta, obce. Hlavné mesto SR Bratislava nesúhlasí s vládou schváleným návrhom. „V návrhu bola štátna polícia a mestská polícia zbavená oprávnenia a zároveň povinnosti zabezpečiť dopravu do záchytnej izby. Zamestnanci záchytnej izby však nemajú zákonné oprávnenia na obmedzenie osobnej slobody a použitie moci voči agresívne intoxikovanej osobe. Týmto oprávneniami disponuje iba polícia. Trváme na tom, že

potužovali priamo na slávnosti, ktorá bola prehliadkou úspechov ich školy.

V júni tohto roka prichytila mestská polícia počas nočnej kontroly 14 opitých detí, z ktorých

Záchytky sa osvedčili

V roku 1951 zakladala dnes už nežijúca ikona protialkoholického liečby, docent Jaroslav Skála, prvú záchytku na svete U

najmladšie nemalo ani 14 rokov. „Nedávno nás privolali k Fontáne pre Zuzanu na Kupeckého ulici. Hliadka tam našla trinásťročnú dievča. Úplne opité, upadlo do bezvedomia,“ vyberá z policajnej zvodky jeden z prípadov hovorca Mestskej polície Peter Pleva

Lekári z operačného strediska Integrovaného záchranného systému Bratislavského kraja majú s opilcami mnoho skúseností. Práve ich totiž najčastejšie volajú k jednotlivým prípadom. Neraz k mimoriadne agresívnym aktérom. Za mesiac ich príjmu a ošetrila niekoľko desiatok. Ošetrovanie opitých neraz sťažuje aj ich agresivita. Záchranári spomínajú na 45-ročného chlapca, ktorý bol taký zúrivy, že naňho museli zavolať políciu. A o podobné prípady nie je núdza. Problém je, že lekári takých pacientov nemôžu utlmiť liekmi, lebo by im to v ich stave mohlo ublížiť.

Apolinára v Prahe. Známy bol najmä tým, že pacientov z liečebne nechával pomáhať na záchytke, aby zažili práci s opitými. „Záchytky nefungujú ideálne. Ich cieľom bolo ochrániť človeka pred poškodením a zistiť, či nemá dlhodobý problém s alkoholom,“ vyslovil tézu pri otváraní

V Bratislave dlhé roky viedol záchytku renomovaný odborník MUDr. Ivan Novotný. Dnes je riaditeľom Sanatória AT, kde lieči aj závislých od alkoholu. Aj on zdôrazňuje, že záchytky sa osvedčili. Pripomína však, že ak by mali slúžiť len na to, aby sa eliminovali agresívne živly, tak ich netreba. Na to postačí cela predbežného zadržania. „Záchytky by mali byť pre ľudí, ktorých zdravie je ohrozené. Lebo opitý človek je chorý človek.“ Záchytky nikdy nebolo veľa, ale fungovali ako intervenčné inštitúcie. Mali by fungovať skôr ako stanice ochranné. Profesor Skála v jednom z posledných rozhovorov povedal, že pri zriaďovaní a organizovaní záchytnej stanice sa isto dopustil aj chýb. „Výklad možných skutkov môže byť všelijaký, ale dnes by som konal rovnako.“

Ela Bujačková
ilustračné foto Miro Košířer

alkoholických nápojov a zriaďovanie a prevádzke protialkoholických záchytných izieb. Keďže agresívnych opilcov, žiaľ, neubúda, riešenie problému je nevyhnutné.

Pôvodnú Protialkoholickú záchytnú izbu malo mesto zmluvne zriadenú do roku 2004 v Centre pre liečbu drogových závislostí, kde fungovala od roku 1998. V izbe boli štyri posteľe a jej existencia sa skončila, keď ju zdemoloval jeden z jej nocležníkov. Navyše – mnohí z „nocležníkov“ za prácu zdravotníkov nezaplatili a magistrát preto musel hlboko siahnuť do mestskej kasy. Takéto zariadenia sú pre mesto nákladné a vymáhanie poplatkov je priam nemožné.

zriaďovanie záchytných izieb môže byť jedine prenesenou kompetenciou štátnej správy. Štát sa nemôže zbaviť zodpovednosti, sme však naďalej ochotní zabezpečiť úplné financovanie, priestory a celú prevádzku záchytnej izby,“ definuje výhrady námestníčka primátora Bratislavy Anna Dyttertová.

Alkohol komplikuje snahu pomôcť

Na ARO museli previezť šestnásťročnú dievčinu, ktorú našli ležať pri benzínovej pumpe. V krvi mala 3,28 promile alkoholu! Deviataci základnej školy sa zasa

* Záchytky dnes fungujú v Českej republike, v Maďarsku, vo Finsku, v Kanade, v USA.

* Ministerstvo vnútra navrhuje, aby sa protialkoholické izby zriaďovali v rámci 17 psychiatrických nemocníc, psychiatrických liečební a centier pre liečbu drogových závislostí na celom Slovensku. Fungovanie záchytky by pritom zabezpečoval riaditeľ príslušného zdravotníckeho zariadenia.

OPĀŤ SA OTVORILI BRÁNY DETSKÉHO SVETA V PREŠPORKOVE

Pojem materské centrum (MC) dnes nie je nikomu cudzí. Každý o ňom aspoň počul, ale je aj veľa takých, ktorí materské centrá navštevujú. Jedným takýmto centrom sa môže pochváliť aj bratislavské Staré Mesto. Tento rok sa v septembri po veľkých prázdninách jeho brány opäť otvorili pre rodiny a ich deti.

Poslaním materského centra je združovať mamičky i otcov s ich deťmi a s ďalšími mladými rodinami v okolí. V Prešporkove je vytvorený priestor pre rodičov na materskej dovolenke, ktorí tu majú možnosť seberealizácie. Okrem toho, rodičia sa odpútajú od stereotypu doma a nadväzujú nové kontakty, získavajú nových priateľov a trávia zmysluplné čas.

Rodinné centrum od svojho vzniku spĺňa predstavy a idey, ktoré si jeho zakladateľky na začiatku dali. „Cieľom bolo vytvoriť miesto v Mestskej časti Bratislava - Staré Mesto, kde by sa mohli stretávať celé rodiny, predovšetkým však mamičky na materskej dovolenke so svojimi deťmi a spoločne si robiť zaujímavý vzdelávací, kultúrny či spoločenský program. Nebyť materských centier, a teda aj

Prešporkova, mnohé mamičky by dávali svoje deti do jasí a utekali by do práce, lebo byť 24 hodín, každý deň v roku so svojím dieťaťom a nerobiť nič iné len sa starať o domácnosť a výchovu detí je dosť jednotvárne a žiaľ aj ubíjajúce,“ hovorí zakladateľka Katarína Králiková. Práve ona spravila prvý krok na vytvorenie rodinného centra v čase, keď mala osemmesačnú dcéru Zuzku. Hneď sa k nej pripojili tri ďalšie mamičky a postupne sa ich počet zvyšoval.

Od jesenného otvorenia prišli do Prešporkova dve nové mamičky a vrátili sa všetky členky, ktoré navštevovali centrum pred prázdninami. „Kto už raz príde, vždy sa vráti, či už kvôli sebe alebo kvôli dieťaťu,“ hovorí Králiková. Podľa jej slov sú členovia Prešporkova na ňom citovo závislí a pre mnohých to je druhý domov, kam rady chodia mamičky a samozrejme deti: „Pre nás členky je krásne vidieť deti, ako pri odchode z Prešporkova plačú a mamičky im musia slúbiť, že hneď na druhý deň prídu.“

Cez prázdniny sa v Prešporkove veľa zmenilo. Vďaka dotácii z magistrátu zakúpili nové koberce a stolnotenisový stôl.

Prebehlo rozsiahle upratovanie a dezinfekcia všetkého zariadenia, aby boli deti, v čo najčistejšom prostredí.

V Prešporkove sa platí členský poplatok sto korún na jeden mesiac. Tento príspevok je určený pre skvalitňovanie centra, teda na nákup nových hračiek, kancelárskych potrieb, kníh pre rodičov, ale aj čistiacich prostriedkov. Poplatok sa platí i za jednotlivé kurzy, ako sú rehabilitačné cvičenia, cvičenia na fitloptách alebo kurzy anglického jazyka. V tomto prípade ide takmer celý príspevok

nostou, ako ľahko prísť k detským ale i tehotenským veciam za malý peniaz. Počas bazárku bude pre deti otvorená samostatná malá herňa, takže mamičky budú môcť nerušene nakupovať či vymieňať a ich deti sa budú hrať pod dohľadom stálych členiek, ktoré majú pre ne pripravené tvorivé dielne. V pláne je i „Kurz prvej pomoci dieťaťa“, ktorý sa už raz realizoval a vďaka veľkému úspechu ho opäť pripravujú. Od tohtoročného otvorenia je sprístupnená v Prešporkove aj možnosť sedenia u logopedičky. Tá

FOTO: Miroslav Košírer

pre lektora, ktorý kurz vedie. „Pokiaľ chceme mať kvalitné kurzy, musíme mať kvalitných lektorov, hoci aj ich odmena je viac-menej dobrovoľnícka, ak to porovnáme s komerčným subjektom,“ povedala nám zakladateľka. Medzi bezplatné aktivity, ktorých sa môžu zúčastniť všetci rodičia, nie len členovia Prešporkova, patria tvorivé dielne pre deti, kde si kreslia, modelujú z plastelíny a pod. Všetky získané peniaze sú investované do rozvoja centra.

Aktivity, ktoré sa rozbehli pri prvom spustení tohto detského sveta v Starom Meste, sa stále opakujú, pretože sú žiadané mamičkami aj deťmi. Najbližšou aktivitou bude „Prešporský bazárku detského oblečenia a hračiek“, ktorý je mož-

bude stárou návštevníčkou centra každé štvrtkové predpoludnie a spraví vyšetrenie dieťaťa priamo počas hry. Hlavnou novinkou sezóny je otvorenie špeciálnej samostatnej herne „Baby-raj“. Táto herňa je určená pre mamičky s bábätkami, alebo s detičkami, ktoré ešte nevedia chodiť. Malé drobkovia sú takto chránení pred staršími deťmi, ktoré v Prešporkove pobežujú z jednej miestnosti do druhej, len čo sa naučia chodiť. Navyše, táto miestnosť je prepojená s ďalšou, menšou izbičkou, v ktorej sa nachádza pohodlný prebaľovací pultík aj detská postieľka.

Veronika Ševčíková

FOTO: Miroslav Košírer

NA LAURINSKEJ ULICI FUNGUJE OD OKTÓBRA KLUB PRE RODIČOV A DETI

Klub pre rodičov a deti v Starom Meste sa 1. októbra dočkal otvorenia. Do jeho priestorov sú pozvaní všetci rodičia, ktorí chcú zlepšiť svoj vzťah s deťmi a tým sa vyhnúť problémom, ktoré môžu komplikovať atmosféru v rodine. Klub teda ponúka odbornú pomoc rodičom, aby im pomohol skvalitniť rodičovské zručnosti.

Prvé stretnutie v klube bolo aktívne, dynamické, čas bežal veľmi rýchlo. Vzťahy medzi rodičmi a deťmi sú v prvom rade o praktických problémoch, a preto sa diskusia v Klube pridržiavala konkrétnosťou a nesnažila sa o únik do všeobecných právd, ktoré rodičom vôbec nepomôžu riešiť reálny problém. Išlo o škálu problémov, s ktorými sa

stretávajú skoro všetci rodičia, a tak aj samotné počúvanie mnohým prinieslo úžitok pre ich vlastný postoj k deťom. Atmosféra v Klube je k rodičom citlivá tak, aby rodičia mali dostatočný priestor, buď len na to, aby počúvali o čom sa diskutuje, alebo sa do diskusie bez zábran zapájali.

Na prvom stretnutí sa rozprestrela široká paleta vzťahových problémov medzi rodičmi a deťmi. Medzi inými sa riešilo, čo robí so vzdorovitou dieťaťom a ako to je s trestami detí. Čo je to vôbec trest? Aká je rola otca a rola mamy v tlaku na poslušnosť detí a ich disciplínu. Z akého správania svojich mám prežívajú deti pocit skutočného bezpečia, a z akého správania otca deti prežívajú citovú istotu? A naopak,

kedy v rodičovskom vzťahu prežívajú úzkosť? Aká miera prítomnosti otca je deťmi tolerovaná, a kedy im už jeho prítomnosť spôsobuje trauma? Môže si mama sťažovať na neposlušnosť detí otcovi? Aká by mala v tomto prípade byť medzi nimi komunikácia, aby to deti nevnímali, že mama ich trestá prostredníctvom otca? Ako to je so zhadzovaním rodičovskej authority jedným z rodičov v prítomnosti detí? Je vyjadrenie slabosti rodičov pred deťmi skutočne prejavom slabosti alebo ich rodičovskej istoty?

Klub na prvom stretnutí poskytoval odpovede na tieto praktické problémy rodičov a otvoril perspektívu, akým smerom bude fungovať v budúcnosti. Teda v prvom rade prakticky bude riešiť prob-

lémy, ktoré sa dajú presne definovať, a ktoré reálne v rodinách existujú.

Návšteva v Klube je dobrovoľná, bezplatná a anonymná a môže byť tiež, podľa želania rodičov, neskôr individuálna. V prípade záujmu rodičia dostanú informácie o odborných inštitúciách, na ktoré sa môžu obrátiť so svojimi už zložitejšími a náročnejšími problémami. Od začiatku októbra sa bude Klub rodičov stretávať každú druhú stredu o šiestej hodine večer na piatom poschodí Domu slovenských spisovateľov, Laurinská 2. Najbližšie stretnutie Klubu bude 15. októbra o 18.00 h.

PhDr. Ján Hruštič

STAROMEŠŤANIA HOSTILI STAROPRAŽANOV

Vyššie 30-členná skupina pražských seniorov strávila v Bratislave tri dni bohaté na zážitky. Išlo o výmenný pobyt na základe dlhoročnej spolupráce. Samospráva mestskej časti Bratislava-Staré Mesto a Prahy 1 (tvoria ju pražské Staré Mesto, Jozefov, Hradčany a Malá strana) podpísali totiž pred štyrmi rokmi zmluvu o spolupráci, do ktorej zakotvili aj recipročné návštevy svojich obyvateľov – seniorov.

Pražania hostili Bratislavčanov v máji. Obyvatelia stavežatej českej metropoly si za termín svojej tohtoročnej návštevy zvolili prelom septembra a októbra. Čakala ich tradičná prehliadka historického jadra Bratislavy, pozreli si expozície Slovenského národného múzea, Galérie mesta Bratislavy, Hrad, Slavín a čerstvo zrekonštruovaný Apponyiho palác. Na palube lode Žilina sa vedno s bratislavskými seniormi – členmi staromestských klubov dôchodcov plavili do Devína, autobusom sa odviezli aj na druhý koniec mesta – do čunovskej Galérie moderného umenia Danubiana.

(pk)

UMENIE V MHD

Zaujímavú konfrontáciu verejnosti s fotografickou tvorbou pripravilo 37 autorov zo združenia Photoport. Vytvorili fotografie na tému slová a v autobusoch MHD po celej Bratislave budú k dispozícii 24 hodín denne. Túto tému si vybrali preto, lebo základom komunikácie sú slová a úlohou projektu je komunikovať. Nie však verbálne, ale vizuálne. V autobusoch na mieste, kde býva hneď za vodičom reklama, budú fotografie vo formáte A1. Projekt je podporený z grantového programu Ministerstva kultúry SR a jeho cieľom je dostať umenie z galérií do ulíc. Komunikačná fotografická výstava 50 slov v bratislavských autobusoch potrvá do 31. októbra.

(bj)

Dvojtýždenník **Staromestský kuriér** vydáva Staromešťania, s.r.o. Šefredaktor: Peter Kimijan, sefredaktor@skurier.sk, Náklad: 40.500 kusov. E-mail: redakcia@skurier.sk, tel. č.: 02/ 544 377 81 Inzercia: inzercia@skurier.sk. **Nová adresa redakcie:** Župné nám. č. 7, 815 68 Bratislava. Grafická úprava EKORA. Tlač: Petit Press, a.s., Bratislava, www.tlaciaren.petitpress.sk Distribúcia: bezplatne do všetkých domácností a firiem v Bratislave-Starom Meste. Registrované MK SR: RP 350/2007.

V STAROM MESTE OBDARUJÚ 12 RODÍN

Niekoľkoročná spolupráca spoločnosti Kraft Foods Slovakia a Slovenského Červeného kríža pokračuje spoločným projektom priamej potravinovej pomoci 229 rodinám s deťmi v hmotnej núdzi vo všetkých piatich bratislavských okresoch. Projekt sa začne realizovať 16. októbra, ktorý je Medzinárodným dňom výživy a boja proti hladu a je naň vyčlenená čiastka 320 000 Sk (10 622 €).

Na projekte participuje aj Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave – Oddelenie hmotnej núdze, ktorý poskytol zoznam bratislavských rodín s deťmi v hmotnej núdzi. Od 16. októbra sa balíčky potravinovej pomoci začnú distribuovať 229 rodinám s deťmi v hmotnej núdzi v Bratislave. Každý balíček v hodnote cca 1 080 Sk (35,8 €) obsahuje základné potraviny ako je cukor, olej, ryža, mlieko, múka, cestoviny, kompóty, konzervy a iné. V MČ Bratislava-Staré Mesto bude v rámci projektu obdarovaných 12 rodín.

„Sme si vedomí, že nielen v krajinách tretieho sveta, ale aj na Slovensku žijú ľudia, ktorí sa ocitli v neľahkej životnej situácii. V rámci spoločných projektov so Slovenským Červeným krížom, s ktorým spolupracujeme už viac ako 8 rokov, sa snažíme pomáhať ľuďom v núdzi z rôznych kútov Slovenska,“ uviedla Jitka Plchová zo spoločnosti Kraft Foods.

(pk)

VEREJNÉ STRÁNKOVÉ PRACOVISKO NA MAGISTRÁTE MÁ PÄŤ ROKOV

Verejné stránkové pracovisko pod názvom Služby občanom/Front Office bolo na magistráte hlavného mesta Bratislavy otvorené pred vyše piatimi rokmi - 17. septembra 2003. Prízemie Novej budovy magistrátu prešlo veľkou rekonštrukciou – jej hlavným cieľom bolo pripraviť optimálne pracovné podmienky pre toto pracovisko.

Primátor Bratislavy Andrej Ďurkovský považoval vytvorenie pracoviska ako svoju prioritu po zvolení do funkcie v roku 2002: „Päťročná existencia pracoviska Služby občanom ukázala opodstatnenosť jej vytvorenia - priniesla výrazne lepšiu komunikáciu a transparentné vybavovanie služieb radnice občanom Bratislavy. Vybavovania písomností a žiadostí sa sústreďuje na jedno miesto a poskytuje tak väčší komfort nielen úradu, ale predovšetkým verejnosti. Som hrdý na to, že podľa vzoru Bratislavy sa podobné pracoviská začali budovať aj v ostatných mestách na Slovensku,“ povedal.

Celkovo bolo v priebehu piatich rokov existencie pracoviska zaevidovaných 196 416 oficiálnych otázok a žiadostí občanov ale aj návštevníkov mesta. Otázky, ktoré boli vyriešené priamo telefonicky, neboli presne evidované (ročne cca 30 000). Služby občanov kontaktovalo a žiadalo o informácie mnoho občanov aj prostredníctvom mailu. Ročne pracovisko vybaví v priemere takmer 3500 mailov. Pracovisko poskytuje občanom aj kopírovaciu službu - ročne v priemere cca 11 500 strán. Na základe požiadaviek bolo ročne vyhotovených vyše

4 500 digitálnych máp, osvedčených v priemere ročne 9 000 listín a 5 900 podpisov. Činnosť na úseku Služby občanom zabezpečuje v súčasnosti 15 odborných pracovníkov, z ktorých tu väčšina pracuje od jeho začiatku.

Služby občanom sú rozdelené tematicky do niekoľkých pracovísk, vrátane agendy predajov a nájmov majetku, správy nehnuteľností, územného plánovania, životného prostredia a odpadového hospodárstva, dopravy, daní a poplatkov, sociálnych vecí, kultúry, voľného času a školstva. Integrovanou súčasťou pracoviska je podateľňa, osvedčovanie podpisov a úradných listín, infoserwis s odpoveďami skúsených zamestnancov takmer na každú otázku o meste, ale aj bezplatný internet. Samozrejmosťou je bezbariérový prístup pre zdravotne postihnutých spoluobčanov.

Na Hlavné mesto sa obracajú aj žiadatelia, ktorí žiadajú poskytnúť informácie v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám. V priemere bolo podaných 278 žiadostí ročne. Najviac žiadostí súviselo s predajom a nájmom majetku hlavného mesta a k procesu schvaľovania územného plánu.

Činnosť Kancelárie pre rodinu a ženu

Kancelária pre rodinu a ženu pôsobí pri magistráte Hl. mesta SR Bratislavy od októbra 2003 a od začiatku bola súčasťou pracoviska Servisu pre občana. Za toto obdobie využilo služby kancelárie zhruba 3200 občanov, či už osobnou návštevou, prípadne sa informovali

FOTO: Miroslav Košírer

prostredníctvom telefonických alebo mailových kontaktov.

Hlavnou náplňou činnosti bolo aj v uplynulom období poskytovanie informačno-poradenských služieb, najmä v oblasti zákonov, ktoré súvisia s rodinnou problematikou. Samozrejme tým, že Kancelária je súčasťou Servisu pre občana, okruh informačno - poradenských služieb je širší.

Klientelu Kancelárie tvorili v prevažnej miere ženy, cestu sem si našlo aj niekoľko mužov. Návštevníci pochádzali väčšinou z Bratislavy a blízkeho okolia, informácie prostredníctvom mailov a telefonických kontaktov sme poskytovali aj mimo bratislavským občanom.

Občania sa najčastejšie obracali o pomoc a poradenstvo v krízových životných situáciách ako sú: rozpadávajúce sa manželské

vzťahy a rodina, odmietanie pomoci pri výžive a výchove detí po rozvode a v rozvodovom konaní, nedostatok finančných prostriedkov po rozvode a strate zamestnania, bytové problémy osamelých matiek, problematika týraných a osamelých žien a pod. Mladé rodiny s deťmi a osamelé matky sa zaujímali aj o možnosti bývania či ubytovania v Bratislave.

Ďalším z okruhov problémov bola aj problematika nezamestnanosti a s ňou súvisiaca diskriminácia žien vo vyššom veku a mladých žien s malými deťmi. Kancelária okrem poradenstva poskytovala aj kontakty na občianske poradne a inštitúcie, ktoré pomáhali navrhnúť riešenie problémov v rámci bezplatnej pomoci.

(pk)

INZERCIA

ATYP INTERIÉR - VAŠA REALITNÁ KANCELÁRIA

Smrečianska 1, 811 05 Bratislava 1, tel.: 02/ 5249 67 53, 5249 81 59
NON STOP: 0903 800 559, 0911 258 116, 0911 191 198
www.atypinterier.sk, atyp@nexta.sk

Rezidencia Strelkova

Predaj 1-2-3-4 izbových bytov v RAČI pod VINICAMI, možnosť výberu bytu v ŠTANDARDE ale aj v prevedení HOLOBYT, v cene pivnica.

Cena od: 57.700,-SK (1.915 EUR) / m2
Novinka: 1-izbové byty s francúzskym balkónom

Stavebné pozemky – Stupava

Vyber si svoj pozemok:
3950 SK/m2 (131,11 €)

Realizačný projekt na dom grátis

UP 1460 m2

Chcete bývať v Starom Meste s takýmto výhľadom?

FONTÁNA PRE ZUZANU STRIEKA PO 23 ROKOCH AJ V DIVADLE

Po 23 rokoch striekala fontána už nie len vo filme, ale aj v divadle. Pôvodný slovenský muzikálový film v troch pokračovaniach sa dočkal divadelného prespievania. Minulý piatok sa na javisku Novej scény konala premiéra dnes už kultovej Fontány pre Zuzanu.

Režisérsku čiapku v muzikáli Fontána pre Zuzanu si nasadil Karol Vosátka. Nebol iba pri realizácii tohto projektu, ale každý deň sa mohol z okna dívať, keď natáčali pôvodný film, býval totiž na sídlisku, kde fontána stála. „Nikto nechodil dovtedy tak často vysýpať smeti, ako to bolo počas natáčania,“ povedal režisér. Dialógy a scenár si vzali na

starosť Pavol Rusko a Karol Hlavka. Hudobnú stránku nemohol zabezpečiť nik iný, ako Vašo Patejdl, ktorý v deň premiéry oslavoval narodeniny. Každá postava má svoju alternáciu, a tak môžeme v hlavnej úlohe Zuzanu vidieť Mirku Partlovú a Luciu Molnárovú, Olina si zahrali Matej Koreň a Peter Mak-

ranský a Belu, Zuzaninu najlepšiu kamarátku, spievajú Dáša Šarkozyová a Jana Gavačová.

Dej muzikálu je prebratý z prvej časti, ale hudobné hity pochádzajú zo všetkých pokračovaní. Začiatok je trochu zdĺhavý, najskôr nič nevidieť, počuť iba inštrumentálne ukážky z filmov. Po tejto časti nastúpia na scénu tanečníci, ktorí síce tancujú bezchybnú choreografiu z dielne Jara Bekra, ale úvod je

pridlhý. Až keď sa vytancujú, začína príbeh. Na rozdiel od filmu, nedostávame naservírované hotové vzťahy, ale zisťujeme ako sa zoznámili Olino a Zuzana, a ako sa Bela stala jej najlepšou kamarátkou.

Mírka Partlová, pekná blondína, ktorá sa typovo hodí na postavu Zuzany však zostáva skrytá v tieni

Petra Makranského a Dáša Šarkozyovej. Pôsobí nevyrazne a hoci spieva krásne, jej herecký výkon sa spevu nevyrovná. Naopak, Bela je prirodzená a nenútená, ako by ani nehrala, ale žila svoj normálny život. Jej hlas je mohutný a najviac prenáša zo seba do piesní. Ostatné postavy spievajú známe hity viac-menej podobne s originálom, ale u Dášy je cítiť silný osobný prínos.

Nemožno zabudnúť na Petra Makranského. Pieseň „Ak nie si moja“ v jeho podaní vzenie nejednej dáme slzy do očí. Zaujímavý je aj „live koncert“, ktorý sa odohráva počas spievania „Neviem čo chcem“. Keďže ide o muzikál, dominantné sú piesne. V niektorých pasážach je však hudba doslova burácajúca a nerozumieť spevu hercov. Je to škoda, pretože divákovi uniká krásna textu. Naopak, „sladáky“ sú čisté a zrozumiteľné, hudba tvorí pozadie a neprekrikuje spevákov.

V scenári trochu ušlo, že Zuzana má 15 a Bela 17, obe sa však pripravujú na vysokú školu. Niektoré dialógy pôsobia násilne, akoby tam boli len pre to, aby sa

občas aj čosi povedalo. Iné hovorené časti sú naopak zaujímavé a plnia si svoju úlohu, posúvajú dej dopredu.

Bravúrne spracovanie scény nás privedie priamo na sídlisko, na diskotéku alebo na povestné Mŕtve rameno. Strieda sa deň, kedy je všetko zaliate slnkom a noc, kedy svietia niektoré okná panelákov. Vidíme do balkónov a okien, vždy je pripravená garáž na skúšky kapely a nechýbajú ani motorčky. A napokon, fontána skutočne strieka.

Pekné spracovanie muzi-

kálu prichádza podľa slov Dušana Rapoša na popud divákov a bezpochyby si nájde stabilné miesto na doskách, ktoré znamenajú svet. Piesne, ktoré sa stali hitmi a pozná ich skutočne každý, sú zárukou kvality predstavenia. Rovnako, aj tím ľudí, ktorí za muzikálom stoja, sa postarajú o jeho úspešné etablovanie do povedomia ľudí. No, a veľkolepý záver v podaní spoločnej piesne „Voda, čo ma drží nad vodou“ pravdepodobne oživi elánovský hit v rádiách.

Veronika Ševčíková

INZERCIA

BRILLANCE FASHION TALENT VRCHOLÍ

Brillance fashion talent 08 je druhé pokračovanie súťažného projektu, ktorý dáva šancu mladým módnym tvorcom z Čiech a Slovenska prezentovať svoju tvorbu pred širokou verejnosťou, ale aj získať výnimočne hodnotnú hlavnú cenu. Prostredníctvom tejto súťaže vyjadria mladí textilní dizajnéri svoju osobnosť cez materiály a farby.

Do prvého kola súťaže sa prihlásili mladí módní tvorcovia z Čiech a Slovenska, z ktorých odborná porota vybrala 10 finalistov. Ich nové riešenia a kreatívne nápady budú transformované do vlastnoručne zhotovených trendových kolekcií, vyjadrujúcich osobnostné pohľady na tému tohto ročníka súťaže – Desiatkarátová vášeň. V tomto okamihu sú teda známe mená 10 súťažiacich druhého kola a esenciou z toho, čo uvidíme na predvážacom móle počas finálovej prehliadky, sú ich návrhy a kresby kolekcií, uverejnené na webovej stránke www.brillancefashiontalent.sk. Aj tento rok sa do súťaže zapája široká verejnosť, prostredníctvom internetového hlasovania môžete hlasovať za svojho favorita. Traja z hlasujúcich získajú romantický pobyt pre dvoch v Domica Resort a ďalší 50-ti poukážky v hodnote 1000 Sk do wellness v Domica Resort.

(eb)

Nová predajňa DELIKATESO,
Obchodná 45.

KEĎ ANJELI MAJÚ AMNÉZIU

Zuzana Križková má na svojom scenáristickom konte už nejednu hru. Absolventka VŠMU sa od roku 1977 aktívne venuje tvoreniu inscenácií a rozhlasových hier. Svoje umenie nám už predstavila, okrem iného, vo filme Kára plná bolesti alebo v hre Kľaňanie sa troch kráľov.

Predstavenie Poslovia malo premiéru v máji 2004. Hrajú v ňom iba štyri osoby, ale javisko vyplnia svojim hereckým umením. Dariel (Peter Sklár) a Ariel (Igor Adamec) sú typickými anjeli dneška. Trošku vulgárni, trošku zmätení, ale idú za svojim poslaním – zachrániť tento svet, a to ukrižovaním Krista. Pri prvom ukrižovaní to totiž trošku prehneli s vínom, a tak si nepamätali detaily Spasenia: „Veď povedal pite moju krv, a to bolo víno. A aké. Tmavé a ťažké, tuším ročník nula.“ Anjeli zostali v domnienke, že žiadne Zmŕtvychvstanie neprebehlo a tak ho chceli zopakovať.

Našli tehotnú, nie práve počestnú Máriu (Lenka Košická), v ktorej videli matku Ježiša (Martin Kaprálik). Na rozdiel od Krista, ako ho poznáme z Biblie, tento plával v drogách a miliónových dlhoch. Jeho štyridsať dní na púšti bola tvrdá „odvykačka“, na ktorej ho pokúšal diabol – drogy. Ariel a Dariel vo všetkom videli symboliku a podobnosť so Svätým Písmom, a tak sa rozhodli, že Krista znovu ukrižujú, aby prišlo Spasenie a oni sa mohli vrátiť domov.

Komorná, dokonca domácka atmosféra divadla A. ha umožňuje skutočné vychutnanie predstavenia. Sedíte meter a pol od hercov, môžete sa ich fyzicky dotknúť, máte pocit, že hrajú len pre vás vo vašej obývačke. Príjemným oživením dramatického predstavenia sú spievané pasáže, predovšetkým v podaní Martina Kaprálika.

Keďže ide o komédiu, smiech je zaistený. Milé a vtípné repliky alebo počiny protagonistov rozveselia každú dušičku. Dokonalé zožitie sa osôb so svojimi postavami prinúti divákov zamyslieť sa nad ich poslaním. Nad myšlienkami, ktoré prezentujú, a ktoré sú skutočne hodné dialógu.

Začiatok hry bol síce trochu zamotaný a človek sa nevedel zorientovať v spleti viet, ale postupne sa väčšina nejasností ozrejmla. Postavy vyrozprávali históriu okolo Spasenia i o zmysle ukrižovania, o dôvodoch z lásky.

Nemožno povedať, že ide o Oskarové predstavenie. Ide však o hru so silným vnútorným poslaním, o boj s neuhmi dneška, o vieru vo vyššie dobro. Kto si nájde večer čas, aby sa zasmial na Posloch v maličkom divadle A. ha, určite neolutuje.

Veronika Ševčíková

Aj to je dôkaz toho, že Staromestská knižnica má svoje pevné miesto medzi kultúrnymi inštitúciami v Bratislave a svojich stálych čitateľov a priaznivcov. V ich prítomnosti a za podmanivých tónov violončelistov hudobného telesa Ccelomania si táto knižnica pripomenula v minulom týždni 50. výročie svojho vzniku.

Na takomto slávnostnom stretnutí majú svoje miesto nielen pozdravné listy, ale aj spomienky, pohľady na súčasnosť a najmä prísľuby do budúcnosti. Očakávanou súčasťou je odovzdávanie ocenení a pamätných listov. Nebolo tomu inak ani na 50-tke Staromestskej knižnice, kde ako prvý získal čestný čitateľský preukaz Andrej Petrek, starosta mestskej časti Bratislava – Staré Mesto. Čestné uznanie za neveriteľných a obdivuhodných 35 rokov vo funkcii riaditeľky Staromestskej knižnice v rokoch 1969 – 2004 si zaslúžene z rúk starostu mestskej časti osobne prevzala stále šarmantná Emília Jablonská. Čestné uznanie za významný prínos na rozvoji knižnice získala aj Judita Kopáčiková, ktorá knižnicu vedie od roku 2004. Milým prekvapením pre viac ako 80 prítomných boli pamätné listy piatim čitateľom

Riaditeľka Judita Kopáčiková blahoželala najstaršiemu čitateľovi Vladimírovi Čičmancovi

Spomienky jedného Prešporáka

Milí čitatelia, medzi nami žijú ľudia, ktorí zažili veci, na ktoré sa my už len pozeráme v televízii. Na našich stránkach prinášame novú rubriku - „Spomienky jedného Prešporáka“. Prostredníctvom Staromestského Kuriéra by sme Vám chceli sprostredkovať spomienky jedného zo starších Staromešťanov – Dr. Ing. Mikuláša

za dlhoročnú čitateľskú vernosť, ktoré si ocenení prišli prevziať osobne napriek úctyhodnému veku. Najstarším čitateľom je Vladimír Čičmanec, ktorý navštevuje knižnicu od roku 1958. Vedenie knižnice samozrejme nezabudlo ani na bývalých a súčasných zamestnancov, ktorých ocenovalo za významný osobný a profesionálny prínos či dlhoročný aktívny podiel na rozvoji knižnice, ako aj za aktívnu prácu v prospech Staromestskej knižnice.

Práca vo verejnej knižnici už dávno nie je len o požičiavanie kníh. Úspešným projektom Staromestskej knižnice je veľká čitateľská súťaž pre deti do 15 rokov Čítam, čítaš, čítame, ktorej sa v minulom ročníku zúčastnilo takmer 700 detí, dokonca aj deti s poruchami čítania. Pre znevýhodnené deti pripravuje knižnica už niekoľko rokov pásmo Deti čítajú deťom, v ktorom zdravé deti čítajú svojim postihnutým kamarátom. Úspešná spolupráca s ostatnými verejnými knižnicami v Bratislave sa v roku 2009 prejaví v už 3. ročníku Jarneho maratónu s knihou a práve v týchto dňoch začína prieskum čítania na základných a stredných školách v celom Bratislavskom samosprávnom kraji, ktorý inici-

Gaža. Dočítate sa o tanečných v časoch, keď ešte vládla prísna etiketa, o kinosálach, ktoré premietali v Bratislave alebo o slúžkach, ktoré boli nevyhnutnou súčasťou bohatších rodín. Veríme, že čítanie vo Vás vyvolá príjemnú nostalgiu.

Prešporské slúžky

Každá rodina, ktorá mala nejaký príjem si pokladala za povinnosť mať slúžku. Bola to i nutnosť, pretože taká domácnosť, to nebolo ako teraz: žiadne starosti s kúrením, na pranie sa zapne práčka, a možno pozerat telenovelu ďalej. Rovnako pigovanie, luxovanie, to všetko je teraz jednoduché, vtedy to vyžadovalo pomerne veľa fyzickej sily. Služobné bol však aj vážny národno-hospodársky problém, pretože pochádzali z viacerých

Starosta Andrej Petrek osobne gratuloval Emíliu Jablonskej

ovala práve Staromestská knižnica a ktorý pomôže ukázať, ako nájsť cestu najmä k mládeži vo veku 15-18 rokov.

Za 50 rokov služby verejnosti sa Staromestská knižnica stala neoddeliteľnou súčasťou kultúrneho života bratislavského Starého Mesta, vzdelávacím centrom, ktoré navštevujú všetky vekové a sociálne skupiny obyvateľov. Jej ambíciou je, ako odznelo v príhovore riaditeľky knižnice, byť modernou verejnou knižnicou, miestom, ktoré budú najmä Staromešťania radi navštevovať, kde sa budú radi stretávať a cítiť sa dobre.

Aké sú teda plány do budúcnosti?

Staromestská knižnica chce ponúknuť kvalitnú alternatívu trávenia voľného času, umožniť obyvateľom Bratislavy ďalej sa vzdelávať. Preto neustále skvalitňuje služby verejnosti – v tomto roku v pobočke na Panenskej ul. rozšírili výpožičný čas – je otvorená i v sobotu, rovnako i letná čítareň v Medickej záhrade, kde vybudovala krytý altánok. Ďalej plánuje rozšíriť počet verejných internetových staníc v každej pobočke, dobudovať multimediálnu študovňu v pobočke na Panenskej ul. s cieľom vytvoriť priestor pre organizovanie najmä informačnej

výchovy seniorov, službami umeňovanej študovne chce knižnica osloviť najmä žiakov základných a stredných umeleckých škôl. K realizácii týchto plánov však potrebuje podporu tak priaznivcov, ako i zriaďovateľa mestskej časti Bratislava – Staré Mesto. A tú verejne deklarovali na slávnostnom stretnutí tak starosta Andrej Petrek, ako aj predseda kultúrnej komisie Sven Šovčík. Zostáva len veriť, že svoje sľuby dodržia a Staromestská knižnica sa naďalej bude tešiť ich priazni.

Na záver jedno veľké želanie: Staromestskej knižnici do ďalšej 50-ky veľa spokojných čitateľov, štedrých partnerov a priaznivcov a trvalú podporu zriaďovateľa. A nech nezostane ojedinelým prípad, kedy sa hostinec zmenil na knižnicu. Tak, ako sa to podarilo v bratislavskom Starom Meste, kde v roku 2002 na základe petície občanov získala knižnica priestory bývalého hostinca U závor (na Karadžičovej ulici) po zrušení pobočky na Francisciho ulici.

Ad multos annos!

PhDr. Daniela Bírová
účastníčka stretnutia priateľov
a priaznivcov
Staromestskej knižnice

ných chudobných roľníckych rodín. Dievčica išla do mesta slúžiť, aby si zarobila na veno. Mnohokrát to nebolo len ekonomický zámer, ale išlo aj o to, aby sa priučila mestskému spôsobu života – vareniu, vedeniu domácnosti... Veľakrát aj dievčatá z bohatých sedliackych rodín išli do mesta slúžiť. My sme mali tiež jednu dievčicu zo Záhoria, dcéru bohatého sedliaka, bola to taká 77 sukňová. Nebola to nejaká výhra, ale na druhej strane sme patrili medzi domy, ktoré boli dobre strážené, pretože okolo domu vždy bolo niekoľko vojakov, ktorí čakali kedy tá naša perla vyjde von.

Služky mali malú izbičku, možno 2x2 m, posteľ, nejaká skriňa, stolička. Pre mnohé dievčatá, ktoré žili vo viacerých rodinách na dedine, to ale bolo oveľa viacej ako doma, mali tam viacej intimitu, čiže ich nikto nerušil. Jeden priateľ mi hovoril o dome, ktorý sa

staval v 1935 - aj k jednoizbovému bytu pristavili takúto izbičku.

Bol to národohospodársky problém, a veľmi vážny, lebo na Slovensku nebolo priemysel, väčšina ľudí pracovala v poľnohospodárstve. Výraznejšie sa objavil aj v rokoch 1939-40, keď vyšlo nariadenie, že občania židovského pôvodu nesmú zamestnávať kresťanské slúžky. Naraz sa dostalo veľa dievčat na ulicu bez zamestnania. Riešilo sa to potom ďalším nariadením, že každý kto má príjem nad určitú hranicu musel prijať slúžku a pri vyššej hranici dokonca dve. Tak vznikli aj zvláštne situácie. Napríklad sa hovorilo, že jeden slobodný chirurg bývajúc v jednoizbovom byte to riešil tak, že dievčatá zamestnával a ubytoval ich v hoteli.

(pokračovanie nabudúce..)

Kreslené miniatúry umelca Karola Huga Frecha, nám ukazujú akú podobu mala Bratislava takmer pred sto rokmi. Frech prispieval do novín Pressburger Zeitung, od roku 1914 žil v Bratislave a jeho najznámejšie obrázky pochádzajú z obdobia medzi dvomi svetovými vojnami.

Na prvom obrázku sa nachádza renesančná budova – Kramperova kúria, ktorá je od roku 1992 sídlom dnešného Archeologického múzea SNM. Kúria sa nachádza v podhradí, v časti nazývanej Zuckerman del. Doslovný preklad znamená „Cukrová mandľa“, ale možno je odvodený aj zo skratky „Zucke Mantel“ – „Zucke den Mantel zur Flicht“, čo znamená „Chyť si kabát a utekaj“.

Vyjadrovala sa tým nie práve dobrá povest' zlodejského kraja.

Kúria bola vystavaná pravdepodobne v roku 1565, z tohto roku totiž pochádza tabuľa, ktorá pripomína pôvodných majiteľov: „Libera Curia Scharfenek vocata Francisci Khamperi“ – „Slobodná kúria Františka Krampera zvaná Scharfenek“. Táto kúria bola menšou pevnosťou. Mala vlastné strielne, zásobáreň vody – studňu a na ochranu pred nepriateľmi

mala vodnú priekopu, cez ktorú sa klenul most. Budova má iba jedno poschodia, ale má štyri krídla. V jednom z nich sa nachádza veľká sieň, v ktorej mohla táto slobodná kúria čapovať a predávať doma do-robené víno a pivo.

Kramperova kúria sa niekedy nazýva aj Kronenhaus – „Dom koruny“, pretože na fasáde budovy je erb grófa, ktorý neskôr kúriu obýval. Gróf sa volal Keglevich a vo svojom erbe mal korunu. Kúria ne-

skôr slúžila ako evanjelický kostol a potom ako židovská modlitebňa.

Na druhom obrázku je už neexistujúci dom číslo 7 vychýreného bratislavského cukrára Juraja Leviusa. Dom sa nachádzal v slepej uličke, ktorá sa volala Luckengasse – „Ulica v štrbine“. Dom bol zničený pri stavbe mosta SNP.

Veronika Ševčíková

AMERICKÉ NÁMESTIE

Vzniklo po zbúraní Esterházyho majera a po výstavbe Avionu. Pomenovanie dostalo až po 2. svetovej vojne. Pôvodne tvorila časť námestia úzka ulička pomenovaná po J. Endlicherovi, zaslúžilom mestskom lekárovi a jeho synovi Štefanovi Ladislavovi Endlicherovi (1804 Bratislava – 1849 Viedeň) jazykovedcovi a botanikovi svetového mena. Bol univerzitným profesorom, riaditeľom viedenskej botanickej záhrady a mal nemalé zásluhy na založení Rakúskej akadémie vied. Z jeho mnohých vedeckých diel má pre Bratislavu význam „Flora Posoniensis“ - 1830 Bratislava. Spolu s F. Romerom sa zaslúžil o výsadbu cudzokrajných drevín v petržalskom parku.

Na Americkom námestí sa nachádza parčík, ktorý ako sadovnícko-dendrologický objekt založil v rokoch 1933-1934 J. Mišák. Parčík dopĺňa fontána. Krátky čas to bola tzv. Segnerova fontána prenesená z parku v Petržalke pred jej obsadením Nemcami. Aj fontána s levom, ktorá bola neskôr prenesená pred starú tržnicu tu mala istý čas svoje miesto.

Mikuláš Gažo

DIVÉ MAKY SA PO PRVÝ RAZ PREDSTAVIA VEREJNOSTI

Talenty z Divých makov čaká prvá veľká skúška. Už o niekoľko dní budú mať možnosť predstaviť svoje umenie verejnosti. Pre väčšinu talentovaných detí to bude vôbec prvé verejné vystúpenie v ich živote. Preto sa všetci pripravovali mimoriadne zodpovedne a ku koncertu pristupujú s veľkým rešpektom.

„Pripravovaný Koncert hviezd bude pre talentovaných hudobníkov, spevákov, tanečníkov obrovskou príležitosťou dokázať, že ak má človek svoj cieľ a ide si za ním, môže byť úspešný,“ hovorí na margo koncertu autorka programu

Divé maky Vladislava Dolníková. Netradičný koncert mladých nádejných umelcov sa uskutoční vo štvrtok 16. októbra o 19-tej hodine v koncertnom štúdiu Slovenského rozhlasu.

Hostom večera bude charizmatická česká rómska speváčka Ida Kellarová so svojou skupinou Jazz Famelija. Počas koncertu sa predstaví vybraní sólisti z Divých makov, ale svoje umenie predvedie aj 30 členný detský zbor. „Mnohé naše deti sú talentované vo viacerých oblastiach. Preto aj výtvarné talenty budú súčasťou zboru, spievať budú i hudobníci či tanečníci. No a samozrejme, všetci budú tancovať. Takže je sa naozaj

na čo tešiť,“ hovorí o programe koncertu riaditeľka Divých makov Lucia Dohnalová. Na koncerte zaznejú tradičné rómske piesne, v programe vystúpi aj cimbalová muzika, nadaní huslisti a ďalší hudobníci. Súčasťou vystúpenia budú temperamentné tanečné choreografie, ktoré vznikli pod vedením umeleckého tímu Idy Kellarovej.

Umeleckou šéfkou koncertu je Ida Kellarová, ktorá začala s Divými makmi spolupracovať v tomto roku. Na veľký jesenný koncert sa Ida pripravovala s deťmi veľmi starostlivo a zodpovedne. Spoločne absolvovali Jarný workshop v Senci a celý týždeň strávili na Letnej akadémii v Mo-

ravskom Svätom Jáne. Súčasťou koncertu budú aj sprievodné podujatia. Zaujímavá bude vernisáž obrazov mladých výtvarných talentov z Divých makov, ktoré vznikli pod vedením známeho slovenského výtvarníka Erika Bindera.

Návštevníci koncertu si budú môcť pozrieť aj fotografie, ktoré mapujú vývoj programu Divé maky od začiatku až po súčasnosť. Pozvaní hostia budú mať možnosť po koncerte ochutnať aj tradičné rómske špeciality.

(eb)

INZERCIA

Prekvapil vás nový obal?

Figaro

Mliečna Mliečna

ZNOVUZAMERATEĽNÝ OBAL

Nová lahodnejšia chuť

OPRÁŠENÁ HISTÓRIA BRATISLAVY

Súčasťou edície Bratislava – Pressburg, ktorú vydáva Albert Marenčin – Vydavateľstvo PT, je aj kniha Igora Janotu Bratislavské rarity. Autor v nej približuje všetky atraktívne kuriozity a kuriózne atraktivity starej Bratislavy. Pozývame vás na krátku exkurziu....

Upálenie prvej bosorky

Presne na rohu Michalskej ulice a Župného námestia si môže chodec všimnúť pamätný reliéf inštalovaný do dlažby. Ide o dielo akademickej sochárky Ludmily Cvenegrošovej, ktoré tu osadili v roku 2000. Reliéf ma ľuďom pripomínať udalosť z 24. mája 1602, keď pred Michalskou bránou miestny kat zaživa upálil bosorku Agátu Toottovú-Barnabášovú. Na trest bola odsúdená na základe udania manželky Jána Mészároša, ktorá o nej vyhlásila, že je vrahyňa a striga.

Bosorky, strigy, čarodějnice, bosoráci a strigóni! Týmto postavami sa stredovek hemži. Boli to ľudia, ktorí podľa mienky okolia mohli škodiť susedom, privolať na ľudí a dobytok choroby i smrť, zničiť úrodu či podpáliť dom. A robili to obyčajne s pomocou samotného Lucifera. Ten totiž rád navštevoval najmä mladé bosorky, aby sa v preoblečení za švárneho mládenca s nimi noc čo noc miloval. So strigami a strigónmi sa stretával aj na osobitných mítingoch, ktoré sa volali sabbat alebo rákoš. Bosorky a bosoráci sem vraj prilietali v noci a na metlách.

Vráťme sa však k pani Agáte. Keď ju suseda udala, mestský drábi ju vrhlo do väzenia v podzemí radnice a dali ju na starosť katovi. Ten ju s pomocníkmi začal spovedať na mučidlách. Pisár mal čo robiť – toľko toho biedna Agáta priznala! Zápisnica, dodnes zachovaná, má dvadsaťdva bodov a každý bod je vážne previnenie. Len ako príklad uvedme, že čarovaním chcela spôsobiť, aby kvitnúce mäsiarstvo Augustína Mészároša vyšlo navnivoč Istému išpánovi ponúkla prekliatie kuriatko s mliekom, čím mu spôsobila ukrutné bolesti v črevách. Keď sa presťahovala do nového bytu, zoznámila sa s diablom, ktorý ju potom chodil nocou navštevovať. Milovali sa až do svitania. Jakubovi Szabóovi tak porobila, že stále kašľal a nemohol sa uzdraviť. Keď istá Vendula Balážová uvarila vo vode lebkú, ona vodu vyliala pred richtárov dom a odvtedy richtár koná tak, že nijaký žalobca u neho spor nevyhral. Vlasmi, ktoré tajne vytrhla z hlavy istej pani Gallinovej, zašila ropuche oči. Gallinová ihneď oslepla. Nočný návštevník Lucifer, ktorý sa v zápisnici volá Zlý, jej vyplácal za každú noc jeden uhorský halier.

(pokračovanie nabudúce)

REAKCIA NA ČLÁNOK „KEDY ZVÍŤAZÍ V DEVÍNE ZDRAVÝ ROZUM?“

V článku „Kedy zvíťazí v Devíne zdravý rozum?“ z 18. septembra boli uvedené fakty a postoje, ktoré odzneli na tlačovej konferencii spoločnosti Skanska a nakoľko starostka Devína Ľubica Kolková využila možnosť vyjadriť názor až v tomto čísle, prinášame stanovisko aj druhej strany snažiacej sa o zachovanie vidieckeho charakteru.

Článok opisuje „redizajnované“ vizualizácie, ktoré spoločnosť Skanska Development Slovakia predstavila nedávno médiám. Developer sa pritom snaží presvedčiť novinárov a verejnosť o tom, že nový projekt má byť ústupkom pred nespokojnými a demonštrujúcimi Devínčanmi a ich starostkou. To, na čo sa však zabúda je, že takýto „kompromis“ developer už nie raz Devínčanom predstavil, ale tí ho odmietli. Štvorpodlažné domy totiž do Devína jednoducho nepatria.

Vizualizácie, ktoré predstavili novinárom a verejnosti považuje starostka Devína za hrubo zavádzajúce. Neznázorňujú totiž všetkých 23 viladomov, ktoré developer stále, aj po tzv. úpravách chce na relatívne malej ploche postaviť. Tie, ktoré sú vidieť na vizualizáciách sú znížené o jedno podlažie, väčšina z naďalej plánovaných bytoviek však vraj musí byť podľa pôvodného projektu so štyrmi nadzemnými podlažiami. Devínčania pritom už tri roky opakujú to isté - sídlisko so štvorpodlažnými obytnými domami sa od Devína nehodí. Na prezentovaných redizajnovaných vizualizáciách tiež chýba infraštruktúra, nie sú tam žiadne cesty ani parkoviská. Kde sa bude preháňať tých 600 áut, ktoré má so sebou sídlisko do Devína priniesť?

V článku zazneli úvahy, že samospráva Devína sa nasilu snaží udržať vidiecky ráz obce. Čo je na tom nelegitímne? Po prvé, želá si to

väčšina Devínčanov - stačí si zrátať podpisy na petícii a zaspomínať na niekoľko verejných protestov, na ktorých verejnosť odmietla výstavbu sídliska na Devíne.

Po druhé, vidiecky charakter Devína je chránený aj zákonom. Devín spadá do ochranného pásma NKP Devín - Slovanské hradisko. Paragraf 3 Úpravy Ministerstva kultúry SSR o vymedzení ochranného pásma NKP Devín-Slovanské hradisko zo dňa 30.4.1987 číslo: MK - 3758/1987-32 hovorí:

1) *Stavebná činnosť na území ochranného pásma musí zachovávať, obnovovať a dotvárať objekty, súbory a interiéry intravilánu mestskej časti Devín v harmonickom vzťahu k pôvodnému pôdorysu hradu, jeho hmotovej skladbe, výškovému zónovaniu a okolitému prírodnému prostrediu.*

2) *Nová výstavba v ochrannom pásme musí harmonicky dotvárať pôvodný historický, krajinný, urbanistický a architektonický výraz slovanského hradiska hradu a jeho prilahlého územia a musí byť vykonaná na vysokej architektonickej a stavebnej úrovni. Kompozičné a výškové usporiadanie novej výstavby v ochrannom pásme nesmie v diaľkových pohľadoch a v charakteristických pohľadových kuželoch z Devínskej Kobyly, z Devínskej cesty a z Kremelskej ulice rušivo ovplyvňovať panorámu a siluetu historického sídla a predovšetkým dominantné postavenie slovanského hradiska a hradného areálu.*

Otázne je skôr, ako developer vôbec pri tejto stále platnej, vyššie citovanej zákonnej regulácii novej výstavby na Devíne získal súhlasné stanoviská príslušných orgánov na takýto projekt.

V článku sa píše, že novou výstavbou by sa uľahčil život aj mnohým Devínčanom. Nepíše však ako. Aj keď sa starostke napokon po dvoch rokoch podarilo

presvedčiť firmu, aby do projektu zakomponovala aj občiansku vybavenosť, firma sa teraz obáva, že Devínčania budú mať prístup na jej majetok. V článku stojí, že tak by sa na pozemku, ktorý spoločnosť vlastní, mohol pohybovať ktokoľvek bez ich súhlasu. Tak pre koho chce teda Skanska postaviť občiansku vybavenosť? Pre všetkých, či len pre vyvolených? Ako to potom uľahčí životy tým, ktorí už roky na Devíne žijú? Každodenným pohľadom na sídlisko, či nezvládnuteľnými zápchami na jedinej ceste do mesta?

Nevedno prečo sa objavujú tvrdenia, že starostke Devína neprekáža, že Devín trpí nedostatočnou občianskou vybavenosťou - nemá postačujúci obchod, detské ihriská, lekáreň a podobne. Práve preto, že pravdou je opak, starostka na všetkých fórach, pri všetkých diskusiách so zástupcami firmy Skanska opakovala, že spoločnosť musí zapracovať do projektu občiansku vybavenosť, na ktorú Skanska v pôvodnom projekte akosi pozabudla. Okrem toho, nezávisle od „kompromisného“ projektu Skanska, starostka už dávno rokuje s veľkým obchodným reťazcom o výstavbe potravín v centre Devína. Čo sa týka obvinení z porušovania zákona, len v jednom prípade starostka „prešvihla“ 30 dňovú lehotu na vyjadrenie. To iné úrady sa dopustili neodôvodneného konania, keď starostke odňali právomoc rozhodovania v konaní so Skanska a túto získal nadriadený orgán - Krajský stavebný úrad. Ten jej však najskôr odobral zložku a potom obvinil starostku z nečinnosti.

Starostka ďalej musí čeliť názorom na používanie dvojitého metra v súvislosti s prístupom k developerom na Devíne. Konkrétne na „odsúhlasenom

vybudovaní rezidencie Zelené terasy“. Na žiadnu podobnú rezidenciu však nedala starostka svoj súhlas. V tomto prípade existuje len územné rozhodnutie, podpísané však nie starostkou, ale jej predchodcom Jozefom Paczeltom. V každom prípade však s investorm starostka rokuje o výslednom projekte. Už teraz je v ňom však veľa rozdielov v porovnaní s projektom Skanska - ide zväčša o rodinné domy, ich hustota je v porovnaní so sídliskom Skanska neporovnateľne menšia a nie sú situované v chránenej krajinej oblasti.

Ohľadom protestov, všetky boli riadne nahlásené kompetentným orgánom, išlo o legálne zhromažďovanie sa občanov presne podľa zákona. Čo sa týka fotografií, resp. plagátov Devín dnes a Devín potom - tie nikdy neboli o plánovanom projekte Skanska, ale o budúcnosti Devína v prípade, ak Skanska nepristúpi na kompromis a postaví na Devíne sídlisko, čo by pre Devín znamenalo nebezpečný precedens do budúcnosti. Aj Petržalka bola nie tak dávno malebnou dedinkou na brehu Dunaja....

Devínčania, ale aj širšia verejnosť má plné právo na protesty, aby si ochránili územie, na ktorom im záleží. Aby uspeli, sú ochotní využiť všetky zákonné možnosti. Dúfajú totiž, že spoločnosť Skanska, ale aj kompetentné orgány pochopia, že sídlisko zničí genius loci Devína. V tomto kontexte preto vyznieva konštatovanie o nezvratnosti výstavby nevhodne, najmä ak si uvedomíme, že Staromestský Kuriér čítajú aj Devínčania a ďalší, ktorým na Devíne záleží.

Lubica Kolková
starostka

(výber z listu adresovaného redakcii)

PRÁVNA PORADŇA

Dobrý deň,

reštitúciou sme získali veľký pozemok po dedkovi. V období, keď nebol náš, sa tu postavila budova. Firmy, ktoré ju mali vo vlastníctve sa natoľko pretransformovali, že momentálne nedokážeme zistiť vlastníka. Takže na našom pozemku stojí cudzia budova, ktorá bráni v obrábaní pôdy a nemáme z nej ani platené nájomné. Existuje nejaká lehota, po ktorej môžeme dať budovu zbúrať, alebo ju musíme naďalej bez úžitku trpieť na našej pôde.

Vladimír

V zmysle §135c ods. 1 Občianskeho zákonníka, môže sa vlastník pozemku žalobou na

súde domáhať odstránenia cudzej stavby alebo o jej prikázanie do svojho vlastníctva za náhradu. To znamená, že súd môže rozhodnúť o odstránení stavby alebo o tom, že vlastníkom stavby sa stane vlastník pozemku a jej hodnotu nahradí vlastníčkovi stavby.

V rámci týchto vzťahov treba zohľadniť to, či ide o nepovolenú stavbu (t.j. stavbu postavenú bez stavebného povolenia, resp. stavbu užívanú bez kolaudačného rozhodnutia) a taktiež to, že stavba síce bola postavená a je užívaná na základe právoplatných povolení stavebného úradu, avšak vlastník stavby nemá vysporiadané vzťahy s vlastníkom pozemku, na ktorom sa stavba nachádza. Spravidla býva tzv. neoprávnená stavba, teda stavba na cudzom pozemku, keď vzťah medzi vlastníkom stavby a vlastníkom pozemku nie je vysporiadaný, aj stavbou nepovolenou, čiže stavbou postavenou, prípadne aj užívanou bez príslušných povolení stavebného úradu, avšak nemusí to byť vždy len tak.

Zákon neurčuje žiadnu lehotu na podanie žaloby o odstránenie stavby. Vlastník pozemku sa súdnou cestou môže domáhať voči vlastníčkovi stavby odstránenia stavby alebo jej prikázania do svojho vlastníctva za náhradu. V prípade žaloby o odstránenie stavby súd zo zákona prihliada na účelnosť odstránenia stavby. To znamená, že súd pri rozhodovaní musí zohľadniť, či užívanie pozemku vlastníkom je účelnejšie ako ponechanie stavby na tomto pozemku. V rámci tohto aspektu súd môže zohľadniť aj technický stav stavby.

Ďalšou alternatívou pre vlastníka pozemku je žiadať od vlastníka, resp. vlastníkov stavby

vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške nájomného za pozemok s prihladením k účelu užívania pozemku. Toto právo sa premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej lehote, čo znamená, že v prípade, že ten, kto stavbu, resp. pozemok užíva, vznesie námietku premlčania, súd môže priznať vlastníčkovi pozemku len náhradu za posledné 3 roky pred podaním žaloby.

Ivan Švec
advokát

„Vzdelávanie žalúdka je proces bez konca,“ vyhlásil so všetkou vážnosťou majster nad majstrov A.Brillat-Savarin. A jedným dychom dodáva, „rozkoš z hodokvasu zostáva našou poslednou útechou, keď už nás nedokáže potešiť vôbec nič.“ Musíme iba pritakávať – je to naozaj tak. Aj preto nás fascinujú ľudia, ktorí zasvätili život vytváranju dobrých vecí. A keďže je tu sezóna lahodných špecialít z husi, tak sme sa dnes vybrali do Slovenského Grobu, kde už viac ako sto rokov pečú túto výnimočnú delikatesu. Za skvelým jedlom sem prichádzajú nielen Bratislavčania, ale aj hostia zo zahraničia.

Dnes máme pre vás pripravený recept majsterky na slovo vzatej ...

DELIKATESA AJ BOHMI VELEBENÁ

Pečená hus podľa Hanky Jajcajovej

Čo potrebujete:

(kalkulácia 4 porcie)
Domacia hus – hmotnosť asi 7-7,5 kg
Soľ
Mlieko
Voda

Ako postupovať:

Vypitvanú hus nasolíme aspoň 12 hodín vopred. Pred pečením vložíme do hlineného pekáča, potrieme mliekom, podlejeme vodou a dáme piecť do elektrickej rúry. Pečieme pri teplote 250 stupňov Celzia asi ¾ hodiny, otočíme a opäť pečieme asi ½ hodiny. Znížime teplotu a za častého obracania hus dopekáme.

Celkový čas pečenia je približne 3 hodiny.

Najlepšie chutí s domácimi lokšami, kysnuté knedle alebo žemľové. Ako doplnok sa môže podávať dusená červená kapusta s jablkami alebo dusená kyslá kapusta.

Dobrá chuť!

STOVKY ĽUDÍ „BEŽALI O SRDCE“

Poslednú septembrovú nedeľu si podľa Svetovej federácie srdca pripomíname Svetový deň srdca. Vo svete aj na Slovensku sa konajú rôzne podujatia s jediným cieľom – urobiť niečo pre svoje zdravie.

Na námestí v Bratislave, Košiciach a Banskej Bystrici prebehlo symbolických 200 metrov takmer 1500 ľudí. Účastníci si nechali odmerať hladinu cholesterolu, krvný tlak, telesný tuk a poradili sa s odborníkmi o zdravej výžive. Deti sa tešili zo slnka, nafukovačiek a maľovania.

Bicykel ako odmenu si odniesla v Bratislave 70-ročná dôchodkyňa, pre ktorú to bola jej prvá výhra v živote, v Banskej Bystrici sa z hlavnej ceny tešil malý

Janko a v Košiciach to bola pani, ktorá takýto užitočný darček určite využije.

Ústredným mottom tohtoročného Svetového dňa srdca bolo „Poznaj svoje riziko!“ Ako hovorí MUDr. Alžbeta Béderová, z Regionálneho úradu verejného zdravotníctva: „Chorobám srdca a náhlym cievny príhodám môžeme predchádzať pohybom na čerstvom vzduchu, pravidelným meraním krvného tlaku a cholesterolu, prostredím bez tabaku, udržiavaním zdravej telesnej hmotnosti a vyváženou stravou. Teším sa, že každým rokom pribúda viac vzdelaných a rozhladených občanov.“

(pk)

SVETOVÝ ANATOLIJ KARPOV A ČOKOLÁDOVÉ FIGÚRKY

(pokračovanie zo str. 1)

Foto: Miroslav Košířer

PRÁVA SPOTREBITEĽOV

Na ochranu spotrebiteľa po zavedení spoločnej európskej meny euro sa zameriava novela zákona o ochrane spotrebiteľa, ktorú v septembri schválili poslanci NR SR. Účinnosť nadobudne 1. novembra. Právna norma spotrebiteľovi zabezpečuje právo na zvýšenú ochranu jeho ekonomických záujmov v procese zavádzania spoločnej európskej meny.

Mení sa spôsob uplatňovania reklamácie. Ak spotrebiteľ reklamáciu výrobku uplatnil počas prvých 12 mesiacov od kúpy, môže predávajúci vybaviť reklamáciu zamietnutím len na základe odborného posúdenia; bez ohľadu na výsledok odborného posúdenia nemožno od spotrebiteľa vyžadovať úhradu nákladov na odborné posúdenie ani iné náklady s tým súvisiace. Ak spotrebiteľ reklamáciu výrobku uplatnil po 12 mesiacoch od kúpy a predávajúci ju zamietol, osoba, ktorá reklamáciu vybavila, je povinná v doklade o vybavení reklamácie uviesť, komu môže spotrebiteľ zaslať výrobok na odborné posúdenie. Ak je výrobok zaslaný na odborné posúdenie určenej osobe, náklady odborného posúdenia, ako aj všetky ostatné s tým súvisiace účelne vynaložené náklady znáša predávajúci bez ohľadu na výsledok odborného posúdenia.

EUROCOMPETITION

Európska komisia (EK) vyhlásila on-line súťaž v tvorbe plagátov pod názvom Eurocompetition. Od 15. septembra do 31. decembra tohto roka prostredníctvom nej môžu žiaci z krajín eurozóny a Slovenska vo veku od 10 do 14 rokov vyjadriť svoj názor na tému Desiate výročie založenia Hospodárskej a menovej únie a zavedenia eura. Plagát by mal vyjadriť postoj mladého človeka k euru, aký malo dopad na európskych občanov, aké sú výhody menovej únie a ako si predstavujú budúcnosť jednotnej meny. Vytvorený návrh treba zaslať do on-line galérie súťaže. Pre 16 víťazov, zastupujúcich všetky krajiny eurozóny a Slovensko, je pripravená cena v podobe digitálneho fotoaparátu, ich víťazné plagáty budú počas celého roka 2009 vystavené v sídle EK v Bruseli.

EUROKALKULAČKY

Už čoskoro sa v schránkach každej domácnosti objaví eurokalkulačka. Má byť pomôckou pri prechode na novú menu, lebo automaticky prerátava sumy v korunách na eurá a opačne konverzným kurzom 30,1260 Sk/€. Eurokalkulačku si môžete stiahnuť aj do svojho mobilného telefónu z webovej stránky www.euroinformacie.sk

(bj)

ĽUDSKÁ BEZ-OHĽADNOSŤ

Bratislavské dopravné spoje nikdy nemajú núdzu o klientelu. Keď nastupujete na druhej či tretej zastávke, málokedy sa vám podarí sadnúť. V každom autobuse, električke či trolejbuse sú vyhradené miesta pre ľudí, ktorí by mali sedieť prednostne – tí starší a ľudia s telesným postihnutím.

Nedávno som išla z autobusovej stanice na Kollárovo námestie. Ako vždy, tento trolejbus bol riadne vyťažený a o mieste na sedenie nemohlo byť ani reči. Veľmi rýchlo som si všimla mladučké dievča stojace vedľa mňa. Blond vlasy, veľký batoh na pleciach, cestovná taška v pravej ruke, ľavou sa držala a zároveň v nej niesla bielu paličku. Bola slepá. Nikto ju neprehliadol, všetci sa na ňu pozerali, možno preto, že ona nevidela nikoho.

Na ďalšej zastávke do vozidla nastúpilo niekoľko ľudí, toto dievča bolo vytlačené z miesta, kde sa držalo. Kým našla ďalšie madlo takmer spadla. Stála asi meter za vodičom, vpravo boli tri miesta na sedenie s označením zeleného kríža a rovnaký počet sedadiel pre zdravotne postihnutých bol na ľavej strane. Nikomu sa neuráčilo prepustiť miesto človeku, ktorý mal prvoradé právo sedieť na jednej z tých sedačiek. Medzi inými tu sedelo dievča výzorom okolo 17 rokov, otec s asi päťročným synom – každý sedel na svojom sedadle, hoci malý chlapec mohol sedieť otcovi na kolenách. Keď na Kollárovom námestí vystúpilo dievča s bielou paličkou, neoprávneným pasažierom sedadiel pre zdravotne postihnutých sa zrejme ulavilo, že ich už nemusí hrýzť svedomie pre obsadzovanie týchto miest.

Spolucestujúci však nie sú vždy bezohľadní. Na druhý deň sa mi stalo, že cestou na autobus mi začala tiecť krv z nosa. Neprestala, ani keď som nastúpila. Sedieť som nepotrebovala, ale vreckovka na nose sa predsa len stláča lepšie, keď máte ruky voľné a nemusíte sa držať. Okolo bolo veľa študentov, ale sadnúť ma pustila pani v stredných rokoch, i keď som najprv odmietla, miesto mi nanútila a potom som sa celkom potešila, že sedím a krv mi pomaly prestala tiecť.

Slepé dievča, ktoré nik nepustil sadnúť, sa mohlo zraniť. Keďže nevidela, mohla stratiť rovnováhu pri hľadaní madla na držanie, mohla si vážne ublížiť. Myslím si, že také prejavy bezohľadnosti, aké som v ten deň videla v autobuse by mali byť stíhané. Už len pre to, že zdravý človek zaberá miesto pre chorých. Keď vodič auta neoprávnené parkuje na mieste vyhradenom pre invalidov, dostane „papuču“, rovnako by mal za svoju sebeckosť niesť následky aj človek v autobuse.

Mária

DANIEL HEVIER KRSTIL KNIHU NA MŠ KUZMÁNYHO

V našej materskej škole na Kuzmányho ulici v Bratislave sme 24. septembra krstili detskú knihu spisovateľa Daniela Heviera – Srdiečko moje. Okrem dvoch hlavných tvorcov, spisovateľa Daniela Heviera a ilustrátora Dušana Kojnoka, prišli na krst aj vzácní hostia – kardiológ Gabriel Kamenský a starosta MČ Bratislava–Staré Mesto Andrej Petrek.

Kardiológ Gabriel Kamenský a spisovateľ Daniel Hevier (vpravo)

Celé dva týždne pred touto udalosťou deti v materskej škole získavali poznatky o zdravom spôsobe života, o ľudskom tele, porovnávali stravovacie spôsoby a vydvozovali vlastným úsudkom, čo je pre človeka zdravé a čo nie. Zamerali sme sa hlavne na náš neúnnavný motor života – srdce. Táto téma dominovala vo výzdobe v celom interiéri materskej školy. Daniel

Hevier priblížil deťom čítaním obsah knižky, Dušan Kojnok zhotovil milé ilustrácie na tabuľu. V závere krstu boli všetky deti materskej školy obdarované nielen novou knižkou, ale i veľkým vankúšikom v tvare srdca.

Na tejto akcii bolo fantastické to, že tvorcovia a organizátori si uvedomili nutnosť osloviť deti v predškolskom veku, kedy sú najväčšími prijímatelmi poznatkov, informácií, tvoria a zdokonaľujú

sa ich predstavy, názory, návyky, zručnosti. Zameranie sa na zdravý životný štýl v tomto období sa odrazí na spôsobe ich života v neskoršom veku. Naše srdce by nás malo viac motivovať k pozitívnym skutkom v medziľudských vzťahoch - rozdávať lásku, priateľstvo, myslieť na druhých, pomáhať si, aby sme ho mali nielen zdravé, ale i dobré...

Mgr. Luptáková Alena
riaditeľka MŠ

NEPRIATEĽOM JE VLASTNÁ IMUNITA

Jej postup je veľmi pomalý a nenápadný, najskôr zistíme, že nás prsty na rukách akosi neposlúchajú. Ráno ich máme stuhnuté, ale keď ich rozhybeme, postupne to prejde, a tak tomu neprikladáme väčší význam.

Najstaršou opísanou reumatickou chorobou je dna (Hippokrates 460 – 377 pr. Kr.), ktorý ju odlišil od kĺbového reumatizmu – artritídy (arthrosis je po grécky kĺb, prípona itis znamená zápal). V 17. storočí opísal anglický lekár T. Sydenham reumatickú horúčku. V 19. storočí francúzsky lekár J. M. Charcot oddelil chronickú artritídu, čiže zápalom vyvolané kĺbové ochorenie, od degeneratívnych, nezápaloých ochorení kĺbov (artrózy). Zanedbanie choroby zvanej reumatoidná artritída však môže mať veľmi závažné dôsledky. Dá sa jej vôbec vyhnúť a aká je jej liečba?

Reumatoidná artritída

Artritída je v podstate infekčný zápal kĺbov, pričom existuje niekoľko druhov. Asi najnebezpečnejšie následky zanecháva reumatoidná artritída. „Postihuje ľudí každého veku, i veľmi mladých a deti. Patrí totiž medzi autoimunitné ochorenia, keď sa vytvárajú protilátky proti vlastnému organizmu. Toto chronické zápalové ochorenie postihuje predovšetkým kĺby, svaly, šlachy aj väzy a môže viesť k deštrukcii chrupaviek a spojivového tkaniva, následkom čoho dochádza až k deformácii kĺbov. Nedá sa vyličiť, ale pacienti dnes majú šancu dostať sa do remisie – útlmu príznakov ochorenia,“ vraví doc. MUDr. Jozef Lukáč, PhD, primár lôžkového oddelenia Národného ústavu reumatických chorôb v Piešťanoch.

Na Slovensku trpí reumatoidnou artritídou asi 53 000 ľudí. Viac ako 2/3 pacientov má príznaky

ochorenia celé roky až desaťročia a nepriaznivú prognózu, vyúsťujúcu do deštruktívneho postihnutia kĺbov a trvalých deformít. Po 10 rokoch ostáva v trvalej invalidite až 50 percent pacientov. „Mimokĺbové príznaky a komplikácie choroby sú príčinou, že pri reumatoidnej artritíde je prežívanie pacientov skrátené o 5 až 7 rokov,“ zdôrazňuje dr. Lukáč. V liečbe nastal v posledných rokoch veľký pokrok. „Kým v minulosti bolo možné len potláčať príznaky ochorenia, dnešné moderné lieky dokážu ovplyvňovať priamo aktivitu a priebeh choroby. K štandardnej liečbe patria antireumatiká modifikujúce priebeh choroby nazývame DMARDs (disease modifying antirheumatic drugs), najčastejšie používaný je metotrexát. Dokážu ovplyvniť imunitný systém a zmierniť zápal. U niektorých pacientov však ani táto liečba neúčinkuje a poškodenie kĺbov ďalej postupuje. Pre tieto závažné prípady je nádejou biologická liečba, pri ktorej sa využívajú monoklonálne protilátky. Pôsobia cielene na niektoré zložky imunitného systému, blokujú ich a účinne zabraňujú progresii ochorenia,“ ozrejmjuje dr. Jozef Lukáč.

Na Slovensku je na liečbu schválených niekoľko typov monoklonálnych protilátok, ktoré sa odlišujú tým, ako ovplyvňujú imunitný systém a zápalovú reakciu. Pôsobia buď na úrovni mediátorov – cytokínov (látky, ktoré sa podieľajú na udržiavaní chronickej zápalovej reakcie), alebo ovplyvnením buniek – B a T lymfocytov, ktoré hrajú kľúčovú úlohu pri rôznych autoimunitných ochoreniach.

Podľa doc. MUDr. Ivana Rybára, PhD. Mimoriadneho profesora z Národného ústavu reumatických chorôb v Piešťanoch „použitie biologických liekov má význam aj v prípadoch s nepriaznivou prognózou, teda keď iné formy liečby nie sú dostatočne

účinné.“

Kedy vyhľadať odborníka

Lekári zdôrazňujú, že netreba podceňovať prvé príznaky. Varovným signálom je stuhnutie kĺbov, ktoré trvá dlhšie ako pol hodiny po rannom vstávaní, objavujú sa opuchy kĺbov, cítite sa neustále vyčerpaní, mávate z neznámych dôvodov horúčky trvajúce niekoľko dní, pričasto sa ozýva vaša achilovka alebo tenisový lakeť. Vtedy treba vyhľadať odborníka. Nezabúdajme ani na prevenciu. Základom je pri bežných domácich či iných činnostiach zatažovať napríklad namiesto jedného prsta skôr viac prstov či väčšie kĺby: pri stláčaní rozprašovača na spreji radšej použite celú dlaň, taniere s jedlom prenášajte na dlaniach, nie v prstoch, hrniec uchopte obidvomi dlaniami, tašky radšej noste na chrbtoch, nákupy v igelitkách si chyťte oboma rukami a oprite o hrudník, nezostávajú dlho v jednej polohe, pri dlhom sedení sa z času na čas postavte a pretiahnite si telo, dôležité je pravidelné natáhanie kolien, v prípade dlhého sedenia by nohy mali byť natiahnuté na podlahe.

Fyzikálna liečba

Dnes sa fyzikálna liečba pri RA považuje za pomocnú a podpornú terapiu popri farmakologickej liečbe. Tepelné procedúry sa používajú zriedka, najmä z obavy, že by mohol vzplanúť zápal. V chronickom štádiu RA možno aplikovať parafín na bolestivé neaktívne kĺby, najčastejšie to bývajú ruky. V akútnom štádiu sa na potlačenie zápalu používa tzv. kryoterapia – liečba nízkymi teplotami. Používajú sa na to špeciálne vrecká z mrazničky (– 18 °C), ktoré sa prikladajú 1- až 3- krát denne na 15 – 20 minút. Na krátkodobú kryoterapiu sa dnes používa aj prístroj vyrábaný

chladený plyn. Z ďalších prostriedkov fyzikálnej terapie sa využívajú rôzne formy elektroanalgézie, ako interferenčné prúdy, TENS (transkutánna elektroneurostimulácia) a diadynamické prúdy. Pri RA, napr. pri cievnych poruchách, možno využiť vazodilatačný a protizápalový účinok magnetoterapie. Novšie sa využíva aj laser, ktorým možno ovplyvniť mikrocirkuláciu, a má tiež analgetický účinok.

Medzinárodný projekt

Pre ľudí s reumatoidnou artritídou (RA) môžu byť problémom aj bežné úkony ako otváranie fľaše, obliekanie, používanie dáždника, púšťanie vodovodného kohútika alebo česanie vlasov. Organizátori iniciatívy B Me (Byť samým sebou) preto najali dizajnérsky tím, ktorý v spolupráci s pacientmi navrhol predmety, nediskriminujúce ľudí s RA. „Sú to veci vhodné aj pre zdravých ľudí, ale zároveň nediskriminujú ľudí s RA. Zatiaľ sú to len návrhy, ktoré čakajú na realizáciu. Ide napríklad o odevy a doplnky s veľkými pružnými otvormi, zips na šnúрку, tvorenú retiazkou alebo kľúčienka s jednoduchým otváračom fliaš,“ informovala Martina Utešená zo spoločnosti Roche. Minulý rok pri príležitosti Svetového dňa reumatizmu (12. októbra) vyzvala iniciatíva všetkých pacientov, aby napísali príklady svojich každodenných problematických činností. Na základe viac ako 500 ohlasov vznikli uvedené návrhy pomôcok.

Eleonóra Bujačková

OTÁZKY PRE „KOMPETENTNÝCH“

HÁDANKA S MHD

Už som niekoľkokrát čítala v novinách, že Dopravný podnik chcel zvýšiť cestovné o 20%, ale potom pristúpil k inej úprave. Počítajte so mnou: Ak som na cestu potrebovala 30 minút, kúpila som si lístok za 18 korún. Teraz si musím kúpiť buď za 2x 15,10 korún = 30,20 korún, čo je o 66% vyššia suma. Alebo si môžem kúpiť lístok za 21,10 korún, t.j. hodinový, čo je viac o 17%, ale „vyplýtvam“ 30 minút. Kvízová otázka: O koľko zvýši DP ceny lístkov, keď doteraz najpoužívanejší lístok bol 30 minútový?

Devastujúce orezy

Druhý ohlas sa týka článku „Posledná etapa orezov“. Píšete, že o d b o r n á firma orezávala stromy, ale máte tam preklep - malo byť o d p o r n á firma. To, čo títo barbari robia so stromami v meste, nemá obdoby asi nikde vo svete. Namiesto, aby udržiavali nízke kompaktné koruny, odrežú všetky kostrové konáre i bočný obrast a tým úplne zrušia korunu. Ponechajú jeden alebo dva konáre, ktoré vyženú do nevidaných výšok a beda každému lístočku, ktorý by sa snažil vrátiť korunu do znesiteľného stavu - bez milosti ho zlikvidujú. Tak naše ulice lemujú nevzhľadné a choré metly, ktoré neposkytujú takmer žiadny tieň a nezachytávajú ani hluk, ani prach, pomaly sa dusia bez možnosti riadnej asimilácie a pri silnejšom vetre sa pod ťarchou vlastnej „koruny“ lámu. Títo „odborníci“ neošetrujú rozsiahle rany, ktoré stromom spôsobujú a ponechávajú

vajú dlhé pahýle, ktoré strom nemôže zahojiť a ktoré spôsobujú hnutie zvyšku kmeňa. Vynikajúci nápad mali, keď ku stromom prirobili kamenné ohrádky, ktoré majú zachytávať v zime slnú špinu z vozovky. Stromy ohradili z troch strán - štvrtá, tá, odkiaľ prichádza slaná brečka, zostala otvorená. Tento rok iste angažovali ešte lepších odborníkov ako dosiaľ, lebo to, čo vidieť túto jeseň na našom sídlisku (Ružová dolina) sa priechi každému popisu.

Už roky ma to štvie, ale teraz už skutočne nemôžem mlčať. Veď výsadba stromov, práve tak ako ich údržba, ide z našich peňazí. Pri každej novej výstavbe vyrúbu vzrastlé stromy, zasadia tenké paličky, o ktoré sa nik nestará a tak zakrátko vyschnú. Nikomu to nevedí, nikto to nekontroluje a tak zatiaľ, čo občan musí šetriť na všetkom, aby ako-tak prežil, prachati investori bez zábran ničia i tú trošku zelene, ktorá nám tu v posledných rokoch ostala. Nevie, či je z tohoto stavu nejaké východisko.

Elena Kopalová

PIESOČNÝ VRCH SANDBERG

Asi málokto vie, akou raritou sa môže pýšiť Bratislava. Nejde iba o div hlavného mesta, ale aj celého Slovenska. Na hranici Slovenskej a Rakúskej republiky, v časti Devínska Nová Ves sa nasmelo vypína pieskovcový vrch s nadmorskou výškou 260 metrov. Leží v najzápadnejšom výbežku Devínskych Karpát, na mieste kde pred 14. - 16. miliónmi rokov pokojne hučalo more. Ide o vrch Sandberg, pozostatok morského útesu.

Lokalita je od roku 1964 chránená zákonom, v ďalšom roku bola jej rozloha rozšírená na takmer 28 ha a premenovaná na Štátnu prírodnú rezerváciu Devínska Kobyla. Od roku 1986 sa chránené územie zväčšilo na 102 ha a od roku 1995 sa lokalita nazýva Národná prírodná rezervácia Devínska Kobyla s najväčším stupňom ochrany.

Paleontologický vrch Sandberg bol objavený počas ťažby piesku a pripomína obrázok učebnice. V jeho stenách je navrstvených niekoľko druhov hornín - piesok, pieskovec, piesčité ílovec, kremence a vápence. Morský kopiec obsahuje fosílie (skameneliny) približne 300 druhov živočíchov. Medzi inými lastúrniky, ulitníky,

hubky, ježovky a dierkavce. Zastúpenie tu majú aj väčšie druhy rýb, pozostatky tuleňa, chobotnatce a dokonca i časť chrbtice veľryby Mesocetus hungaricus (Kadič), čo je prekvapivé, pretože podľa zistení malo more hĺbku iba 60 metrov. More pohltilo aj veľa suchozemských živočíchov, ktorí chodili po jeho brehu. Nájdené boli zvyšky niekoľkých druhov opíc, nosorožca srstnatého, antilop, psovitých šeliem, jaskynného medveda a vtákov.

Zaujímavý je Sandberg i súčasťou flóry. Darí sa tu vzácnym a chráneným druhom, ako napríklad kukurička sivastá, gypsomilka metlinatá alebo smldník piesočný, ktorý na Slovensku rastie iba v lokalite Devínska Kobyla.

Piesočnatý vrch na úpäť Devínskych Karpát ponúka návštevníkom výhľad na Devín a Hainburgské kopce na juhu, na západe vidieť rieku Moravu a Moravské pole, čo je rakúsky Marchfeld. Za dobrej viditeľnosti uvidíte i Viedenský les a Pavlovské vrchy. Sever ukazuje Záhorsku nížinu a severovýchod Malé Karpaty so zručaninami hradu Pajštún, pod ktorým sa rozprestiera Stupava. Východná časť výhľadu patrí výhradne Devínskej Kobyle.

Taká vzácnosť ako je Sandberg patrí nepochybne do zoznamu divov Bratislavy. Ak si to myslíte i vy, hlasujte zaň na internetovej stránke našich novín: www.staromestskykurier.sk.

JEDINEČNÝ OBCHOD V BRATISLAVE – ČIERNY PETER

Kto by nepoznal hru Čierny Peter. Jednoduché pravidlá výmeny kariet, prehráva ten, komu na ruke zostane Čierny Peter. V tejto symbolike založil Petr Zörkler rovnomennú predajňu s učebnými pomôckami pre deti s poruchami učenia. Chcú totiž žiakom s poruchami odobrať Čierneho Petra z ruky, aby aj oni v škole víťazili.

Obchodík, ktorý funguje tri roky je jedinečnou raritou nie len v Bratislave, ale aj na Slovensku, jemu podobný totiž nemáme. Keď vstúpite do miestnosti hlboko v podchode, máte pocit, že ponúkajú akosi málo sortimentu, v skutočnosti však ponúkajú oveľa viac ako iní. Poruchy učenia sú dnes akosi v móde. V každej triede sa nenájdje jeden, ale hneď niekoľko žiakov, ktorí majú problémy s učením, hoci majú vysokú inteligenciu, častokrát vyššiu než ich zdraví spolužiaci. Tieto deti sú však integrované, teda sa učia spoločne s ostatnými. Pri výučbe je na ne braný určitý ohľad, ale podstatný je vyučovací prístup, ktorý je málokedy iný než

pri zdravých žiakoch. Keďže na Slovensku prakticky nebol prístup k pomôckam a učebniciam pre ľudí s dysporuchami, pán Zörkler sa rozhodol založiť takto špecializovanú predajňu. Jeho motív nebol celkom nezištný, dôvod pre otvorenie obchodíku vyplýval z rodinnej skúsenosti: „Máme dcéru, ktorá má všetky dysporuchy.“ Pod týmito dysporuchami sa myslia špecifické poruchy učenia a všetky začínajú na dys: dyslexia - porucha čítania, dysgrafia - porucha grafického prejavu, najmä písania, dysortografia - porucha pravopisu, dyskalkúlia - porucha matematických schopností.

Zákazníkmi Čierneho Petra sú predovšetkým špeciálni pedagógovia, ktorí majú v školách na starosti doučovanie, preskúšanie dieťaťa s ohľadom na jeho poruchu, ale aj odborné usmerňovanie kolegov učiteľov. Metodické brožúry si kupujú aj rodičia, aby sa dozvedeli, čo najviac o poruche ich dieťaťa, ďalej psychologovia a občania i bežní učitelia. V sortimente sú perá, ceruzky, farbičky či nožničky,

ktoré majú anatomicky tvar a sú obzvlášť vhodné pre dysgrafikov a dysortografikov, ale aj pre bežné deti. Všetky písacie potreby majú trojhranný program, čo znamená, že ich profil je tvarovaný do trojuholníka, presne ako zovretie prstov, ktorými píšeme. Knihy a pracovné listy nájdeme z predmetov slovenčina, čítanie, matematika a cudzie jazyky - angličtina a nemčina. Okrem toho existujú aj pracovné listy pre zrakové vnímanie, knihy pre uvoľňovanie svalov na rukách, aby sa deťom ľahšie písalo a pod.

Problémom pre túto predajňu je mála škála vyučovacích listov pre deti s poruchami učenia. Manželka pána Zörklera Renáta, založila občianske združenie Predys so snahou pomáhať všetkým, ktorých sa tieto poruchy týkajú. Spojili sa s českým vydavateľstvom Tobiáš, ktoré vydáva špecifické učebnicové publikácie. Práve pani Zörklerová preložila a prekladá všetky dostupné učebnice, aby sa slovenské deti mohli učiť z týchto kníh v rodnom jazyku.

Ak máte pocit, že vaše

dieťa neprospeje v škole tak, ako by malo, ale predsa je šikovné a múdre, navštívte stránku www.predys.szm.sk. Možno zistíte, že vaše dieťa tiež trpí poruchou učenia a dokáže to včas vyriešiť. Po diagnostikovaní sa začne v škole k

dieťaťu inak pristupovať, budú ho skúšať podľa jeho potrieb, čo znamená zlepšenie známok a menej stresu zo školy.

Veronika Ševčíková

DRUHÝ NAJNAVŠTEVOVANEJŠÍ KOSTOL BOL DVA TÝŽDNE ZATVORENÝ

Zub času sa drzo podpisuje pod všetko okolo nás a neobchádza ani kostoly. Kapucínsky kostol spojený s kláštorom kapucínov na Župnom námestí prechádza už niekoľko rokov postupnou rekonštrukciou. Snahou je vrátiť kostol do podoby akú mal v roku 1735. Kostol je otvorený počas celého dňa a po kostole sv. Ladislava je v Bratislave druhým s najvyššou návštevnosťou.

Kostol a kláštor boli pôvodne postavené v roku 1711. Budovy však plávajú na vode, ich pohyb je okolo dvoch centimetrov, a preto musel byť jeden z múrov kostola zbúraný a znovu postavený. Spevnenia a dokončenia sa dočkal o 25 rokov neskôr.

Súčasná rekonštrukcia odštartovala už pred desiatimi rokmi, kedy sa začala vymieňať elektroinštalácia z roku 1978. Rozvody elektriny už boli technicky zastarané a nestačili naplniť svetelné potreby kostola. Táto časť renovácie sa blíži do cieľa, po nej nasleduje maľovka a tá môže prebehnúť, až keď budú všetky rozvody skryté v múroch. Najnákladnejšou položkou sú nové lustre. V strope sa nachádzalo 12 halogénových svetiel. Jeden z veriacich daroval minulý rok do kostola visiaci luster, pretože mu takéto osvetlenie chrámu architektonicky chýbalo. Po konzultácii

s Pamiatkovým úradom sa prikúpil ďalší visiaci luster a typovo rovnaké lampy do predsiene kostola. Celá obnova elektroinštalácie aj s nákupom nových osvetlení stála približne tristotisíc korún.

Predstavený kláštora dal v roku 2001 vymeniť okná a o ďalšie tri roky rozobrať hlavný oltár postavený v mohutnom barokovom slohu. Aby išiel oltár do nového, po ukončení prvej fázy jeho opravy sa vymaľovalo presbytérium. Minulý rok vďaka podpore Generálnej kúrie v Ríme mohla byť vymenená strecha. „Pri oprave strechy sme sa dostali do takmer miliónového skľuzu. Našťastie sa našiel dobrodinec, ktorý na túto prácu prispel,“ povedal nám gvardián (predstavený kláštora) páter Miloš Koščák.

Momentálne prebieha v kostole sv. Štefana maľovanie hlavnej lode. Pri oškrabávaní starého náteru našli majstri maľby z 19. storočia, ktoré boli zakonzervované a teraz budú tichúčko čakať pod náterom, kým sa nenájde dostatočný finančný objem na ich odhalenie. Na maľovku ako takú, dodalo Ministerstvo kultúry štyristotisíc slovenských korún, jej celková cena je o dvestotisíc vyššia.

Po vymaľovaní príde na rad oprava organu z roku 1926, ktorý trpí všetkými renováciami kostola. Prach doň padal počas výmeny okien, búrania elektroin-

štalácie, oškrabávania starých náterov... „Uvidíme, či ešte zaspieva. Už sme vybrali firmu, ktorá sa čistením bude zaoberať,“ povedal páter Koščák. Po vymaľovaní kostol otvorí, budú sa normálne slúžiť sväté omše a čistenie organu bude prebiehať cez deň.

Na opravu ešte čakajú rozobraté oltáre sv. Panny Márie a sv. Fidelisa, ktoré sú poškodené vlhkosťou a červotočmi. V pláne výmeny je i starý tatranský obklad vo vnútri kostola, ktorý by mal nahradiť obklad novší a typovo vhodnejší. Kedy však príde rad na túto výmenu nevedno. Podobne i oprava fasády kostola, ktorá je na niekoľkých miestach porušená, je v nedohľadne. Tieto práce si bude musieť zabezpečiť gvardián, ktorý príde po pátrovi Koščákovi. Ten končí svoje pôsobenie ako predstavený Kapucínskeho kostola v Bratislave, pretože tu pracoval už dve obdobia.

Celkovo stojí maľovka, generálna oprava a elektroinštalácia približne 1,5 milióna korún (49 790 €), k dispozícii je asi polovica potrebných peňazí. Financie kostol čerpá z darov od veriacich, z 2%, ktoré dostávajú kapucíni na Slovensku a z Ministerstva kultúry SR.

Veronika Ševčíková

Foto: Miroslav Košírer

INŠPIRÁCIU BY MOHOL DRAŽDIAK HĽADAŤ KÚSOK OD HRANÍC

Pred časom sme písali o revitalizácii jazera Malý Draždiak. Táto téma je tu už dlho, no realizácia stále v nedohľadne. Pre inšpiráciu by však kompetentní nemuseli chodiť ďaleko. Len 11 km od hraníc v maďarskej obci Hegyeshalom je podobné jazero, čo sa týka rozlohy a okolitej krajiny. Naši susedia si však urobili z tohto kúska prírody naozaj oddychovú zónu a nie odpadkovú stoku, ktorá z Malého Draždiaka vznikla.

V maďarskom jazere je naopak voda čistá, chovajú tu 16 druhov rýb. Brehy upravili do mierneho spádu, všade vysadili trávu a nové stromy. Uprostred lúky

stojí typická studňa s dreveným ramenom. Ak ste smädný, môžete si vody vytiahnuť koľko hrdlo ráci. Okolo brehov je postavených niekoľko druhov altánkov, lavičiek, ohniská, kde si môžete oddýchnuť a najesť sa. Všetko je štýlové, drevené, nie veľmi nákladné a čisté. Deťom sú k dispozícii rôzne drevené preliezačky od výmyslu sveta. K dispozícii sú aj kontajnery na triedený odpad.

Ak máte chuť na niečo teplé je tam k dispozícii reštaurácia Čárda s parkoviskom.

Text a foto Miroslav Košírer

